

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА
ДІЯЛЬНІСТЬ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ
У 2017–2023 РОКАХ

2023

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
У 2017–2023 РОКАХ

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

2023

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту педагогіки
протокол № 11 від 30 жовтня 2023 р.*

Редакційна колегія:

Топузов О. М., доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України (голова);

Головко М. В., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент;

Засекіна Т. М., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник;

Ладоня К. Ю., доктор філософії в галузі філологія.

Експериментальна діяльність Інституту педагогіки НАПН України у 2017–2023 рр. : довідкове видання / Т. Засекіна, М. Головко, К. Ладоня ; за заг. ред. Олега Топузова ; Ін-т педагогіки НАПН України. — [Електронне видання]. — Київ : Педагогічна думка, 2023. — 76 с.

DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-644-745-9-2023>
ISBN 978-966-644-745-9

У виданні узагальнено експериментальну роботу Інституту педагогіки НАПН України за 2027-2023 роки. Представлено результати педагогічних експериментів, ініційованих науковцями інституту, органами управління освітою, педагогічними колективами закладів загальної середньої освіти. Детально представлені педагогічні експерименти із реалізації ідей Нової української школи, та внесок науковців Інституту педагогіки у розробленні наукового та навчально-методичного забезпечення початкової та базової середньої освіти. Упорядковано публікації із питань наукового супроводу реформи загальної середньої освіти.

ЗМІСТ

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ	4
ЕКСПЕРТИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	28
ПОЧАТКОВА ОСВІТА	28
БАЗОВА ОСВІТА АДАПТАЦІЙНИЙ ЦИКЛ 5-6 КЛАСИ	40
МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ГАЛУЗЬ	41
УКРАЇНСЬКА МОВА	41
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА, ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА, ІНТЕГРОВАНІЙ КУРС ЛІТЕРАТУР	44
ІНШОМОВНА ОСВІТА	52
МАТЕМАТИЧНА ТА ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ	56
ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	60
ІСТОРИЧНА І ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	66
ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ «СВІТ ЧЕКАЄ КРИЛАТИХ»	74
ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ АДАПТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	75
ДОСВІД ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	76

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Інститут педагогіки НАПН України як провідна установа з розвитку освітньо-наукової сфери ініціює та організовує експериментальну перевірку педагогічних інновацій, здійснює науково-експериментальний супровід актуальних змін у системі освіти.

Метою експериментальних етапів наукових досліджень, що виконуються в Інституті педагогіки є перевірка педагогічної доцільності й дієвості розроблених інноваційних методик, методичних систем, моделей, навчально-методичного забезпечення, спрямованого на вдосконалення освітнього процесу в закладах освіти.

Із 2018 року зусилля вчених Інституту були спрямовані на реалізацію положень нового Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи, створення для цього відповідних програм експериментальної роботи.

Відповідно до рівня органів управління освітою, які ухвалювали рішення щодо започаткування й проведення експериментів, реалізуються експериментальні проекти всеукраїнського (наказ МОН України) і регіонального (наказ обласного управління освіти) рівнів.

Залежно від мети й завдань експериментальна робота в Інституті педагогіки здійснюється різнорівнево:

- на рівні підвідомчої установи (кілька підрозділів);
- на рівні підрозділу (у межах НД);
- на рівні наукового співробітника (науковий супровід експериментальної роботи ЗЗСО).

Залежно від етапу й завдань НД експериментальна робота здійснюється в закладах освіти згідно з угодами про співпрацю. Результати педагогічних екс-

Виставка «Освітні інновації Нової української школи 2020/2021 років»

периментів обговорювалися на засіданнях Вченої ради Інституту педагогіки, Науково-методичної ради МОН України, під час різноманітних масових заходів, висвітлювалися в пресі та публікувалися у фахових виданнях. Кількість виконуваних експериментів, інноваційних проєктів та експериментальних закладів освіти подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Кількість виконуваних експериментів, інноваційних проєктів та експериментальних закладів освіти

Рівні експериментів/ роки	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Всього експериментів	35	38	19	9	21	11
Всеукраїнського рівня, з них	21	19	13	7	7	5
• пілотування НУШ	3	3	2	3	4	3
• у рамках НД	5	4	2	2	2	1
• науковий супровід	13	12	9	2	1	1
Регіонального рівня		1	1	1		
Рівня установи	14	18	5	2	14	6
Загальна кількість експериментальних закладів, з них:	444	504	401	490	490	482
• всеукраїнського рівня	306	363	356	337	337	432
• за угодами про співпрацю		130	34	153	153	50

Тематика експериментів всеукраїнського рівня представлена в таблиці 2.

Презентація досягнень експерименту з багатомовної освіти

**Експерименти всеукраїнського рівня, що здійснювались
за наукового керівництва науковців Інституту педагогіки**

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Формування інформаційної культури вчителів загальноосвітнього навчального закладу в умовах сучасного освітньо-інформаційного середовища							
2	Розвиток освітньо-інформаційного середовища колегіуму засобами мережових технологій та дистанційної освіти							
3	Формування громадянської компетентності старшокласників в умовах інноваційного розвитку сучасної гімназії							
4	Формування цілісного освітнього середовища загальноосвітнього навчального закладу засобами вальдорфської педагогіки							
5	Розроблення методичної системи навчання з предметів природничо-математичного циклу на засадах компетентнісного підходу							
6	Формування ключових компетентностей обдарованої дитини							
7	Реалізація інноваційної моделі розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів							
8	Розробка моделі багатoproфільного ліцею як школи нового типу на засадах компетентнісного підходу							
9	Формування культурологічних компетентностей у навчанні іноземних мов за європейським виміром							
10	Дидактичне забезпечення варіативного компонента змісту навчання іноземних мов в основній і старшій школі							
11	Формування культурологічної компетентності старшокласників засобами елективних курсів з іноземної мови»							
12	Реалізація інноваційної моделі розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів							
13	Модульно-цільове проектування дидактичних одиниць в навчальному процесі гімназії: регіональний аспект							

Таблиця 2 (продовження)

**Експерименти всеукраїнського рівня, що здійснювались
за наукового керівництва науковців Інституту педагогіки**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
14	Організаційно-методичні умови реалізації системи розвивального навчання в основній та старшій школі						
15	Концептуальні засади створення навчально-інженерного середовища в ліцеї «Престиж» м. Києва						
16	Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової загальної освіти						
17	Організаційно-педагогічні засади оцінювання професійної компетентності педагогів загальноосвітнього навчального закладу в умовах реформування освітньої галузі України						
18	Моделювання інноваційного розвитку профільного навчального закладу технічної спрямованості для академічно здібних учнів						
19	Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти						
20	Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення інтегрованого курсу «Природничі науки» для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти						
21	Допрофільна підготовка і профільне навчання в освітній системі «гімназія-ліцей»						
22	Розвиток громадянської компетентності учнів						
23					Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти і умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти		
24					Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування базової середньої освіти		
25					Я — дослідник 2.0 (дидактична система природничо-математичної початкової освіти)		

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛІВ
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО
ОСВІТНЬО-ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 1545 від 04. 11. 2013 р.

Термін проведення експерименту: 2013–2018 рр.

Експериментальна база: Київський ліцей бізнесу Шевченківського району м. Києва.

Відомості про наукового керівника: Калініна Людмила Іванівна, завідувач відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: модель інформаційної культури вчителів загальноосвітнього навчального закладу в умовах сучасного освітньо-інформаційного середовища.

Результати експериментальної роботи

У продовж заключного VI (формульовано-узагальнювального) етапу розроблено навчально-методичні матеріали з формування інформаційної культури вчителя, зокрема, укладено Програму розвитку професійної майстерності вчителів ліцею, якою передбачено опанування різними формами організації освітнього процесу, використання ресурсів «Learning Aps» «My TestX», «Go Pollock», «Kahoot» тощо; складено алгоритм та методи діагностики рівня інформаційної культури вчителів, серед яких: вступне тестування, установчі наради, групові семінарські заняття, практикуми в кабінетах сучасних засобів навчання, виконання проектних завдань, підсумкове тестування. При цьому особливе місце належить самостійній (індивідуальній, парній, груповій) роботі вчителів завдяки використанню активних методів навчання, дистанційних форм освіти.

Спроектована інфраструктура ліцею та використання хмарних технологій, зокрема Google та Office 365, дали змогу забезпечити основні організаційно-методичні умови формування інформаційної культури вчителя: включення вчителя в пошукову та проектну діяльність, яка здійснюється як в закладі освіти, так і за його межами (спільне проектування плану роботи, пошук та розроблення матеріалів до навчальних занять, методичних заходів; підготовка спільних публікацій тощо); започаткування педагогом власних самостійних розробок і проектів на основі інформаційних технологій (створення власного банку методичних матеріалів, звітних документів, розміщення документів на особистій сторінці сайту та на Диску Google, використання елементів Веб 2:0 у роботі з учнями тощо); самодіагностика й самоаналіз учителем свого рівня інформаційної культури та здобутків у навчально-методичній роботі, що здійснюється на основі інформаційних технологій (підготовка звіту-самоаналізу, проходження онлайн опитувань, підготовка індивідуального плану професійного розвитку); співпраця та комунікація з колегами на всіх етапах та рівнях професійної діяльності: учитель-учителі, учитель-учні, учитель-батьки, учитель-адміністрація.

Завершено апробацію результатів дослідження. Підготовлено звітні документи про завершення експерименту. Загальний висновок експерименту: розроблена та експериментально апробована модель формування інформаційної культури вчителів закладу загальної середньої освіти в умовах сучасного освітньо-інформаційного середовища забезпечує адекватну суспільним й особистісним потре-

---

бам інформаційну культуру педагогів Київського ліцею бізнесу та сприяє розв'язанню проблем інноваційного розвитку конкретного закладу освіти та шкільної освіти загалом.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«РОЗВИТОК ОСВІТНЬО-ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА КОЛЕГІУМУ
ЗАСОБАМИ МЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 1521 від 30.10.2013 р.

Термін проведення експерименту: 2013–2018 рр.

Експериментальна база: Володимирецький районний колегіум Рівненської області та Хмельницький НВК №2 м. Хмельницького Хмельницької міської ради.

Відомості про наукового керівника: Калініна Людмила Іванівна, завідувач відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: модель освітньо-інформаційного середовища колегіуму засобами мережеских технологій та дистанційної освіти.

Результати експериментальної роботи

Впродовж заключного VI (формульовано-узагальнювального) етапу проведено порівняння очікуваних та отриманих результатів експериментальної роботи; узагальнено досвід з впровадження в навчальну діяльність дистанційних та мережеских технологій; проаналізовано ефективність впровадження розроблених моделей; підготовлено методичні посібники з проблематики дослідження; розроблено методичні рекомендації щодо використання теоретичних і практичних здобутків дослідно-експериментальної роботи; підбито підсумки дослідно-експериментальної роботи.

Загальні висновки: дистанційне навчання учнів дає можливість суттєво розширити інформаційні межі змісту освіти та засоби його отримання, підвищити якість освітніх послуг та забезпечити рівний доступ до якісної освіти незалежно від місця перебування здобувача освіти. Принципова відмінність дистанційного навчання від традиційних видів – забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії для кожного учня, усебічний розвиток через поєднання освітньої, інформаційної, творчої, пізнавальної та самостійної діяльності на синкретичних засадах поєднання розумового, емоційного та соціального видів інтелекту. У процесі дослідження, доведено, що сучасні засоби телекомунікацій у дистанційному навчанні забезпечують інтерактивність навчання, самостійне здобуття знань, вміння працювати з інформацією.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ
В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ГІМНАЗІЇ».

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 886 від 03.07.2013 р.

Термін проведення експерименту: 2013–2019 рр.

Експериментальна база: гімназія № 178 Солом'янського району м. Києва.

Відомості про наукового керівника: Пузіков Дмитро Олегович, провідний науковий співробітник відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: концепція формування громадянської компетентності старшокласників в умовах інноваційного розвитку сучасної гімназії, модель формування громадянської компетентності старшокласників в умовах інноваційного розвитку сучасної гімназії.

Результати експериментальної роботи (завершального, узагальнювального, етапу всеукраїнського експерименту)

Здійснено статистично-кількісний та описово-якісний аналіз результатів експериментальної роботи, що підтвердив ефективність впровадженої моделі формування громадянської компетентності учнів старших класів. З'ясовано, що за результатами експерименту суттєво скоротилася частка учнів із низьким і базовим рівнями сформованості громадянської компетентності, а з високим рівнем сформованості цієї компетентності суттєво зросла (більш ніж у двічі – із 23,0 % до 48,7 % учнів, що брали участь в експерименті).

Створено інформаційний банк компетентнісної освіти гімназії, який містить електронні та друковані матеріали, що стосуються теорії, методики та практики формування громадянської компетентності учнів старших класів в умовах інноваційного розвитку гімназії (більше 250 наукових статей вітчизняних і зарубіжних науковців, присвячених компетентнісному освітньому підходу, формуванню громадянської компетентності учнів закладів загальної середньої освіти, громадянській освіті; близько 120 методичних розробок із формування громадянської компетентності учнів старших класів, створених учителями й вихователями гімназії в процесі виконання завдань експерименту).

Розроблено методичні рекомендації для керівників і методистів гімназій щодо підготовки вчителів до формування громадянської компетентності старшокласників в умовах інноваційного розвитку гімназії. Методичні рекомендації визначають основні вимоги щодо організації підготовки вчителів, організації й проведення відповідних методичних заходів для них, розподіл між педагогами методичних завдань, організацію контролю й звітності вчителів за проведеною роботою.

Розроблено методичні рекомендації для керівників і вчителів гімназій щодо організації та здійснення формування громадянської компетентності старшокласників в освітньому процесі гімназії в умовах її інноваційного розвитку. У рекомендаціях визначено основні способи та засоби здобуття наукової та методичної інформації про громадянську компетентність старшокласників, її компонентний склад і засоби формування. Детально окреслено основні шляхи формування громадянської компетентності учнів старших класів у процесі їхнього навчання й виховній роботі з ними. Чітко визначено вимоги до відображення процесу формування громадянської компетентності учнів старших класів у календарно-тематичному плануванні вчителя, планах-конспектах уроків, планах виховних заходів, учнівських соціальних проектах тощо. Учителям надано рекомендації щодо застосування в процесі формування громадянської компетентності учнів старших класів інтерактивних методів навчання, інформаційно-комунікаційних технологій, окреслено шляхи та засоби контролю й оцінювання результатів формування громадянської компетентності учнів.

Створено, відредаговано й підготовлено до друку методичний посібник «Теорія і методика формування громадянської компетентності старшокласників в

умовах інноваційного розвитку сучасної гімназії»; визначено, обґрунтовано та внесено корективи до Концепції (на 2011–2020 рр.) та Програми інноваційного розвитку гімназії (на 2016–2020 рр.) за результатами дослідно-експериментальної роботи.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

«ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЗАСОБАМИ ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 1479 від 24.12.2012 р.)

Термін проведення експерименту: 2012–2019 рр.

Експериментальна база: Середня загальноосвітня школа I–III ступенів № 195 ім. В. І. Кудряшова м. Києва

Відомості про наукового консультанта: Мезенцева Олена Іванівна, молодший науковий співробітник відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, заступник директора з навчально-виховної роботи середньої загальноосвітньої школи I–III ступенів № 195 ім. В. І. Кудряшова м. Києва, співголова Всеукраїнської громадської організації «Асоціація вальдорфських ініціатив в Україні».

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: експериментальне підтвердження ефективності організаційно-педагогічних умов педагогічної системи «Вальдорфська школа» щодо створення цілісного освітнього середовища навчального закладу. Розробка, апробація та впровадження інноваційної моделі цілісного освітнього середовища закладу загальної середньої освіти, створеного засобами вальдорфської педагогіки.

Результати експериментальної роботи

Зроблено компаративний аналіз концептуальних засад Нової української школи та Вальдорфської школи, виявлено діалогічність у розбудові освітнього середовища та запропоновано практичні підходи до:

- розбудови предметно-просторового середовища закладу освіти;
- змістовно-дидактичних засад, зокрема у контексті формувального оцінювання; епохального викладання; художньо-образного та феноменологічного підходів;
- соціальних взаємодій учасників освітнього процесу (системи педагогічної колегіальної співпраці та громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти).

Визначено виклики у формуванні освітнього середовища в діяльності Вальдорфських шкіл.

Педагогами та науковим консультантом створена Освітня програма за вальдорфською педагогікою. Перший цикл початкової освіти (1-2 класи), яка за результатами експертизи, проведеної Державною службою якості освіти, визнана такою, що відповідає Державному стандарту початкової освіти та може бути впроваджена в закладах загальної середньої освіти України (лист ДСЯО від 24.05.2018 № 01-22/238) та Методичні рекомендації до Освітньої програми за вальдорфською педагогікою. Перший цикл початкової освіти.

Основні результати дослідження відображені у 7 публікаціях.

Подано документи про завершення експерименту.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ
З ПРЕДМЕТІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ
НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки № 1018 від 09.09 2014 року.

Термін проведення експерименту: 2014–2019 рр.

Експериментальна база: Великодиммерський середній загальноосвітній навчально-виховний комплекс Броварської районної державної адміністрації; Бучанська загальноосвітня школа I–II ступенів № 4 Бучанської міської ради.

Відомості про наукового керівника: Засекіна Тетяна Миколаївна, заступник директора Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: критерії оновлення змісту природничої та математичної освіти на засадах компетентнісного підходу; операційна схема побудови структури компетенцій (предметних та ключових); компетентнісно орієнтована методика навчання предметів природничо-математичного циклу в основній та старшій школі, спрямована на формування ключових і предметних компетентностей учнів.

Результати експерименту

Під час узагальнювального етапу експерименту здійснено комплексний аналіз педагогічної ефективності розробленої методичної системи навчання з предметів природничо-математичного циклу.

1. Упровадження в освітній процес нових підручники, збірників навчальних завдань, навчальних й методичних посібників, розроблених на компетентнісній основі. Доведено їх педагогічну доцільність.

2. Перевірка відповідності пропонованих компетентнісно-орієнтованих, практико-зорієнтованих й комплексних завдань вимогам компетентнісного навчання, доступність їх для учнів; доведення педагогічної доцільності використання їх для формувального оцінювання.

3. Виявлення зростання розуміння учнями необхідності вивчення предметів природничо-математичного циклу, можливостей використання набутих знань у повсякденній практиці і для пояснення явищ, що відбуваються в довкіллі.

5. Зростання рівня теоретичної і методичної підготовки вчителів, про що свідчать результати їхньої атестації.

Експеримент завершено (наказ МОН №1630 від 26.12.2019 р.)

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 973 від 01.09.2014 р.

Термін проведення експерименту: 2014–2019 рр.

Експериментальна база: Хмельницький ліцей № 17.

Відомості про наукового керівника: Топузов Олег Михайлович, директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: інноваційна модель формування компетентностей обдарованої дитини в умовах навчально-виховного

процесу ліцею, апробація та впровадження навчально-методичного забезпечення, розробленого науковими співробітниками Інституту.

Результати експерименту:

- створено діагностичний інструментарій визначення рівня сформованості в учнів початкової, основної, старшої школи ключових компетентностей;
  - розроблено індивідуальні програми, які сприяють формуванню компетентностей обдарованої дитини;
  - впроваджено компетентнісно-орієнтовані методики навчання, розроблені за участю науковців Інституту педагогіки;
  - зростання наукової активності учнів у позаурочній, позашкільній діяльності;
  - робота ліцею за окремим робочим навчальним планом, спрямованим на підтвердження ефективності розробленої моделі формування компетентностей обдарованої дитини у Хмельницькому ліцеї № 17;
  - створення та реалізація авторських програм факультативів та курсів за вибором;
  - підвищення рівня взаємозв'язку ліцею, батьків, громадськості у питаннях формування компетентностей обдарованої дитини.
- Експеримент завершено.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

«РЕАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-МОВНИХ
ТА МОРАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України від 24.12.2012 р. № 1477)

Термін проведення експерименту: 2012–2019 рр.

Експериментальна база: Київська гімназія східних мов № 1.

Відомості про наукового керівника: Кизенко Василь Іванович, провідний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: інноваційна модель розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів Київської гімназії східних мов №1.

Результати експерименту

Педагогічні працівники гімназії провели коригування комплексних цільових програм «Розвиток культурно-мовних цінностей учнів і культура спілкування», «Розвиток морально-громадянських цінностей учнів», індивідуальних карт розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей в учнів гімназії. А також було здійснено: коригування системи взаємодії гімназії, місцевої громади, сім'ї, соціальних служб як інститутів соціалізації особистості, засобів масової інформації у процесі розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів; коригування форм, методів особистісно орієнтованого виховного процесу щодо забезпечення єдності розвитку моральної (гуманістичної) особистості і моральної індивідуальності учня; психологічне коригування розвитку вольових процесів в учнів на всіх етапах навчання, коригування мотивації миролюбства, єдиних моральних пріоритетів, гуманістичної, суспільно активної відповідальної позиції учнів, етикету комунікативної поведінки; удосконалення форм, методів розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів.

Проведена дослідно-експериментальна робота засвідчила співвідношення мети, завдань із кінцевими результатами дослідно-експериментальної роботи. Відзначаємо значну динаміку рівнів розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів. Застосування технології розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів сприяло реалізації завдань дослідно-експериментальної роботи. Зросли: здатність здобувачів освіти до відповідальної комунікативної поведінки у міжособистісному спілкуванні, соціумі на засадах комунікативного етикету; суспільна-громадська відповідальність участі (активності) учнів у позаурочній, позашкільній діяльності, у соціокультурному просторі. Подано документи про завершення експерименту.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

«РОЗРОБКА МОДЕЛІ БАГАТОПРОФІЛЬНОГО ЛІЦЕЮ ЯК ШКОЛИ НОВОГО ТИПУ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 26 від 17.01.2015 р.

Термін проведення експерименту: 2015–2019 рр.

Експериментальна база: НВК-ліцей № 100 м. Дніпропетровська.

Відомості про наукового керівника: Топузов Олег Михайлович, директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: інноваційна модель багатoproфільного ліцею як школи нового типу на засадах компетентісного підходу, апробація та впровадження навчально-методичного забезпечення, розробленого науковими співробітниками Інституту.

Результати експериментальної роботи

Перевірено ефективність моделі формування інноваційного простору багатoproфільного ліцею й розроблено відповідні механізми її реалізації у розрізі дидактичного, методичного, управлінського, навчально-виховного аспектів.

Інновації у сфері профільного навчання впроваджувались і розвивались протягом звітнього періоду. Виконано такі інноваційні завдання у сфері профільного навчання:

- забезпечення розвитку ключових компетентностей та наскрізних вмінь здобувачів освіти через реалізацію загальношкільних інтегрованих проектів;
- створення діагностичного інструментарію та бази даних щодо нахилів, здібностей та потреб учнів у сфері профільного навчання;
- розроблення індивідуальних програм, які сприятимуть формуванню інноваційного простору багатoproфільного ліцею та умов для самореалізації учнів;
- створення комплексної програми «Формування інноваційного простору багатoproфільного ліцею № 100 м. Дніпро та умов для самореалізації учнів»;
- зростання дослідницької, пошукової та творчої активності учнів у позашкільній діяльності;
- робота ліцею за окремим робочим навчальним планом, спрямованим на підтвердження ефективності розробленої моделі багатoproфільного ліцею;
- створення та реалізація авторських програм факультативів та курсів за вибором;
- підвищення рівня взаємозв'язку ліцею, батьків, громадськості в питаннях розвитку інноваційного простору ліцею.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИМ ВИМІРОМ».

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 236 від 09.03.2016 р.

Термін проведення експерименту: 2016–2019 рр.

Експериментальна база: комунальний заклад «Нікопольська середня загальноосвітня школа I–III ступенів № 4» Нікопольської міської ради Дніпропетровської області.

Відомості про наукового керівника: Топузів Олег Михайлович, директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: модель навчального середовища взаємодії учнів і вчителів за європейським виміром, що спрямовується на формування в учнів міжкультурної професійної компетентності й багатомовності.

Результати експериментальної роботи

Розроблено дидактичні підходи модернізації традиційних методик навчання іноземних мов, до яких належать перш за все врахування культурологічного аспекту, лінгвістичної підготовки вчителя, загальної методологічної та методичної підготовки, вміння використовувати сучасні технології навчання, а також поєднувати самонавчання й самоосвіту в удосконаленні мовної та мовленнєвої компетенції.

Доведено, що формування культурологічних компетентностей передбачає включення в модель навчання серії спеціальних технологій, завдань-інструкцій та комплексу компетентнісно-орієнтованих вправ, ігрових елементів. Усі навчальні прийоми спрямовуються на засвоєння учнями не окремих фактів іншомовної культури, а формуванню культурно-мовної особистості, яка містить єдність вербально-семантичного, лінгвокогнітивного й прагматичного аспектів культурологічної компетентності учнів.

Апробуються нові організаційні форми та засоби навчання іноземних мов, які полягають у тому, щоб учні не лише засвоювали зміст, але й виховувались як особистості завдяки всьому процесу навчання. Здійснюється постійний контроль за результатами навчання, аналізується дидактична доцільність та ефективність обраних форм і методів навчання.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВАРІАТИВНОГО КОМПОНЕНТА ЗМІСТУ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ В ОСНОВНІЙ І СТАРШІЙ ШКОЛІ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 24 від 17.01.2015 р.

Термін проведення експерименту: 2015–2019 рр.

Експериментальна база: Перша міська гімназія Черкаської міської ради Черкаської обл., Навчально-виховний комплекс «Нововолинська спеціалізована школа I–III ступенів № 1 – колегіум Нововолинської міської ради», Іванківський районний ліцей, НВК «Школа-садок "Софія"» м. Львова, Навчально-виховний комплекс № 176 (спеціалізована школа I ступеня з поглибленим вивченням іспанської мови – суспільно-гуманітарна гімназія) м. Києва.

Відомості про наукового керівника: Редько Валерій Григорович, завідувач відділу навчання іноземних мов Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: цілі та зміст допрофільної й профільної підготовки учнів основної та старшої школи до майбутньої професійної діяльності, пов'язаної з іноземною мовою, способи їх упровадження в посібники елективних курсів (курсів за вибором) і розкриття педагогічної технології оволодіння цим змістом, яка ґрунтується на засадах компетентнісного, комунікативно-діяльнісного, особистісно орієнтованого та культурологічного підходів до навчання.

Результати експериментальної роботи

Протягом узагальнювального етапу експерименту здійснювався моніторинг ефективності розробленої педагогічної технології оволодіння змістом елективних курсів з іноземних мов (англійська, німецька, іспанська) у профільній школі з метою внесення коректив (вересень 2016 р. – червень 2019 р.) і моніторинг упровадження навчальних посібників елективних курсів з іноземних мов.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

«ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ
ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТИВНИХ КУРСІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 24 від 17.01.2015 р.

Термін проведення експерименту: 2015–2019 рр.

Експериментальна база: Житомирська міська гуманітарна гімназія № 23 імені М. Очерета.

Відомості про наукового керівника: Редько Валерій Григорович, завідувач відділу навчання іноземних мов Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: формування культурологічної компетентності старшокласників засобами елективних курсів з іноземної мови.

Результати експериментальної роботи: протягом узагальнювального етапу експерименту здійснювався моніторинг ефективності розробленої педагогічної технології з формування культурологічної компетентності старшокласників засобами елективних курсів з іноземних мов (англійська, німецька) з метою внесення коректив (вересень 2016 р. – червень 2019 р.) і моніторинг упровадження навчальних посібників елективних курсів з іноземних мов.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

«РЕАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-МОВНИХ ТА МОРАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України від 24.12.2012 р. № 1477)

Термін проведення експерименту: 2012–2019 рр.

Експериментальна база: Київська гімназія східних мов № 1.

Відомості про наукового керівника: Кизенко Василь Іванович, провідний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: інноваційна модель розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів Київської гімназії східних мов №1.

Результати експериментальної роботи

У продовж IV (узагальнювального) етапу (грудень 2017 р. – грудень 2018 р.) здійснено:

- контрольне діагностування учнів щодо сформованості культурно-мовних та морально-громадянських цінностей;
- кількісний і якісний аналізи системного оцінювання ефективності освітньої, виховної діяльності щодо розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів;
- розроблено методичні рекомендації щодо застосування технології розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів;
- обговорено результати експерименту під час спільного з відділом дидактики Інституту педагогіки НАПН України семінару, що відбувся в межах Десятої міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті – 2018» 24 жовтня 2018 року. Доповіді, виступи представили 9 наукових співробітників відділу та 21 педагогічний працівник Київської гімназії східних мов №1, які було рекомендовано до опублікування в збірнику наукових праць «Дидактика: теорія і практика».

Три статті вчителів української мови та літератури опубліковано в журналі «Українська мова та література в школі» Інституту педагогіки НАПН України № 2, № 3, № 5 за 2018 рік.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

«МОДУЛЬНО-ЦІЛЬОВЕ ПРОЄКТУВАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ОДИНИЦЬ
В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ГІМНАЗІЇ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України №1017 від 09.09.2014 р.

Термін проведення експерименту: 2014–2020 рр.

Експериментальна база: Кременчуцька гімназія № 5 імені Т. Г. Шевченка

Відомості про наукового керівника: Кизенко Василь Іванович, провідний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: система взаємодії дидактичних одиниць у складі моделі профільного навчання старшої школи регіонального освітнього округу.

Результати експерименту

З дійснено контрольне діагностування випускників профільних класів щодо сформованості ключових компетентностей. Складено порівняльну характеристику розвивального впливу традиційної та інноваційної системи навчання і виховання в умовах експерименту. Розроблено комплексних цільових програм реалізації завдань напрямів дослідно-експериментальної роботи в гімназії. Впроваджено у педагогічну практику нові навчальні курси.

Експеримент завершено.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ
СИСТЕМИ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ОСНОВНІЙ ТА СТАРШІЙ ШКОЛІ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 226 від 04.03.2016 р.

Термін проведення експерименту: 2016–2020 рр.

Експериментальна база: Ірпінське навчально-виховне об'єднання «Освіта» Ірпінської міської ради Київської області.

Відомості про наукового керівника: Пузіков Дмитро Олегович, провідний науковий співробітник відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: модель реалізації системи розвивального навчання в основній та старшій школі.

Результати експериментальної роботи

- організовано проведення навчально-методичного семінару-тренінгу для вчителів «Реалізація системи розвивального навчання в гімназії і ліцеї» на базі Ірпінського навчально-виховного об'єднання «Освіта» Ірпінської міської ради Київської області;

- розпочато експериментальну перевірку розробленої моделі реалізації системи розвивального навчання в гімназії (структурний підрозділ закладу освіти, який забезпечує базову середню освіту) і ліцеї (структурний підрозділ закладу освіти, який забезпечує профільну середню освіту);

- розроблено, апробовано та впроваджено навчальну програму інтегрованого курсу інформаційно-технологічного профілю «Інформатика з англійською мовою» (10–11 класи), розроблену педагогами закладу освіти відповідно до вимог системи розвивального навчання.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ІНЖЕНЕРНОГО СЕРЕДОВИЩА
В ЛІЦЕЇ «ПРЕСТИЖ» М. КИЄВА»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України №1268 від 05.11.2014 р.

Термін проведення експерименту: 2014–2020 рр.

Експериментальна база: ліцей «Престиж» м. Києва.

Відомості про наукового керівника: Топузов Олег Михайлович, директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: інноваційна модель навчально-виховного процесу «школи повного дня», яка забезпечить поглиблене вивчення предметів технічного спрямування та іноземних мов.

Результати експерименту

Педагогічний колектив ліцею прямував зусилля на забезпечення впровадження експериментальної моделі, суть якої полягає в тому, що процес навчання спрямовується на розвиток особистості учня, формування у нього інженерного (творчого) мислення, вміння самостійно здобувати нові знання.

Розроблено освітню програму закладу, інноваційною основою якої є одночасне поглиблене вивчення технічних і природничих наук (математики, інформа-

тики, технологій, фізики) і іноземних мов, зокрема англійської, шляхом природного поєднання навчальної, позакласної та позашкільної діяльності в умовах роботи школи повного дня. З метою створення педагогічних умов для впровадження даної моделі навчання здійснюється з використанням ІТ та STEM-технологій. А також розпочато застосування методики CLIL (Content and Language Integrated Learning) в освітньому процесі, що дає можливість учителям інтегрувати вивчення іноземної мови з іншим навчальним предметом. Для виявлення, розвитку та стимулювання творчого самовдосконалення учнівської молоді і педагогів, формування творчого покоління молодих науковців, підприємців, практиків для різних галузей суспільного життя у програмі Школи повного дня для учнів 9-11 класів проводився гурток «Школа стартапів» по створенню інноваційних проектів, а також надана можливість учням виконувати роботу над міжнародним проектом «Schools Online – Digital Collaborative learning». Угодою про співпрацю Ліцей визначено Школою-лабораторією для перевірки ефективності впровадження інноваційних освітніх технологій в галузі математики, фізики, інформатики. В освітньому процесі ліцею використовуються підручники та навчальні посібники авторами яких є співробітники Інституту педагогіки НАПН України.

Ефективність інноваційної моделі навчально-виховного процесу «школи повного дня» підтверджена показниками участі ліцеїстів в різноманітних творчих конкурсах, проектах, олімпіадах тощо і участі учителів закладу в творчих методичних об'єднаннях, їх професійному розвитку.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
**«ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНЕ І НАВЧАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД РЕФОРМУВАННЯ
ПОЧАТКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ МОН України № 834 від 15.07.2016 р.

Термін проведення експерименту: 2016–2020 рр.

Експериментальна база: 60 закладів загальної середньої освіти.

Відомості про наукового керівника: Цимбалару Анжеліка Дмитрівна, головний науковий співробітник відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: концептуальні засади реформування початкової загальної освіти; нове дидактико-методичне й навчальне забезпечення виховного процесу та навчання молодших школярів предметів інваріантного складника навчального плану, експериментальна перевірка його ефективності та розроблення програми підготовки вчителів до впровадження дидактико-методичного й навчального забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової загальної освіти.

Результати експерименту

Відповідно до завдань дослідно-експериментальної роботи на V (корегувальному) етапі відбувалось зіставлення очікуваних і отриманих результатів експериментальної роботи, корекція експериментальних матеріалів з урахуванням одержаних результатів та апробація експериментальних матеріалів через публікації, проведення семінарів, вебінарів, круглих столів, конференцій.

Експеримент завершено.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПЕДАГОГІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 1129 від 08.08.2017 р.

Термін проведення експерименту: 2017–2021 рр.

Експериментальна база: Фастівський навчально-виховний комплекс «Ліцей інформаційних технологій – спеціалізована загальноосвітня школа I–III ступенів № 9» Фастівської міської ради Київської області.

Відомості про наукового керівника: Пузіков Дмитро Олегович, провідний науковий співробітник відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: концепція оцінювання професійної компетентності педагогів закладу загальної середньої освіти в умовах реформування освітньої галузі України; модель оцінювання професійної компетентності педагогічних працівників закладу загальної середньої освіти.

Результати експериментальної роботи

- підбито підсумки дослідно-експериментальної роботи (підготовлено, затверджено та оприлюднено звіт за етап);
- визначено організаційно-педагогічні засади оцінювання професійної компетентності педагогів загальноосвітнього навчального закладу (основні поняття, наукові підходи, принципи, критерії, показники);
- розроблено та обґрунтовано концепцію оцінювання професійної компетентності педагогів закладу загальної середньої освіти в умовах реформування освітньої галузі України (з урахуванням концептуальних теоретичних положень і використання методологічного інструментарію прогнозування розвитку загальної середньої освіти, розроблених у процесі виконання планової теми науково-дослідної роботи науковими співробітниками відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України); модель професійної компетентності сучасного вчителя; модель оцінювання професійної компетентності педагогічних працівників закладу загальної середньої освіти; методика та інструментарій оцінювання професійної компетентності педагогічних працівників закладу загальної середньої освіти (на основі ціннісно-цільового та компетентнісного підходів); програму та методичні розробки до циклічного семінару-тренінгу з теоретико-методичної підготовки педагогічних працівників до реалізації моделі та методики оцінювання професійної компетентності педагогів загальноосвітнього навчального закладу.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
ТЕХНІЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ДЛЯ АКАДЕМІЧНО ЗДІБНИХ УЧНІВ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 796 від 23.07.2015 р.

Термін проведення експерименту: 2015–2021 рр.

Експериментальна база: Технічний ліцей Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» м. Києва.

Відомості про наукового керівника: Пузіков Дмитро Олегович, докторант Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: модель інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів.

Результати експерименту

Проведено статистично-кількісний та описово-якісний аналіз результатів експерименту, результати якого підтвердили ефективність запровадженої моделі інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів у Технічному ліцеї. З'ясовано, що за результатами останнього моніторингового зрізу респонденти (педагогічні працівники й учні) оцінюють ефективність запровадження цієї моделі як високу за всіма визначеними критеріями, а саме: освітнім, організаційно-управлінським, соціально-психологічним, громадським. Моніторинг здійснювався за допомогою інструментарію оцінювання ефективності впровадження моделі інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів (бланк анкетного опитування педагогічних працівників, залучених до впровадження моделі, бланк опитування учнів, бланк аналізу шкільної документації). Оцінювання ефективності відбувалося за визначеними й обґрунтованими критеріями (освітнім, організаційно-управлінським, соціально-психологічним, громадським) і пов'язаними з ними показниками. Було визначено три рівні (низький, середній, високий) ефективності впровадження означеної вище моделі. На початку впровадження моделі (перший і другий моніторингові зрізи) високий рівень її впровадження відзначався лише за освітнім і організаційно-управлінським критеріями. Експериментально підтверджено ефективність методики педагогічного супроводу педагогами-організаторами навчальних груп здібних учнів, високий або достатній рівень її ефективності зазначили 76,8 % опитаних учнів і 91,7 % опитаних педагогічних працівників, котрі брали участь у її реалізації.

Результати повторного оцінювання стану інноваційного розвитку закладу освіти за допомогою «Опитувальника визначення рівня інноваційного розвитку закладу загальної середньої освіти», показали, що Технічний ліцей перебуває на високому рівні інноваційного розвитку за всіма його факторами (освітньо-управлінським, кадровим, методичним, ресурсним, освітньо-технологічним, громадським). На початку експериментальної роботи (2016 р.) рівень означеного розвитку за громадським фактором був лише достатнім.

За результатами експерименту в дистанційному режимі проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Теорія і практика моделювання інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів» (29-30 вересня 2020 р., Технічний ліцей НТУУ «КПІ», м. Київ). Тексти доповідей учасників за темою експериментальної роботи надруковано в збірнику тез конференції: Теорія і практика моделювання інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Київ : Педагогічна думка, 2020. – 84 с.

Розроблено методичні рекомендації з впровадження моделі інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямовано-

сті для керівників і педагогів таких закладів освіти. У рекомендаціях визначено й охарактеризовано способи та засоби здобуття наукової та методичної інформації про моделювання інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів. Методичні рекомендації встановлюють вимоги до організації й здійснення моделювання означеного процесу, його результатів (моделі інноваційного розвитку закладу освіти), до підготовки педагогічних працівників закладу освіти до здійснення такого моделювання, організації й проведення відповідних методичних заходів для них, оцінювання цієї діяльності.

За результатами експерименту розроблено Програму інноваційного розвитку Технічного ліцею НТУУ «КПІ» м. Києва на 2020–2024 рр.

Найважливіші результати експериментальної роботи на базі Технічного ліцею подано в методичному посібнику «Моделювання інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів», котрий відредаговано й підготовлено до друку.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

«РОЗРОБЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ПОЧАТКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ».

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 1028 від 13.07.2017 р.

Термін проведення експерименту: 2017–2022 рр.

Експериментальна база: 129 закладів загальної середньої освіти.

Наукові консультанти: Бібік Надія Михайлівна, головний науковий співробітник відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; Онопрієнко Оксана Володимирівна, завідувач відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: модель нової української школи (початкова школа).

Результати експерименту

Підбито підсумки експерименту. Підтверджено гіпотезу дослідження, якою припускалось, що реалізація нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти буде здійснюватися оптимальним чином, якщо:

- буде розроблено і впроваджено навчально-методичне забезпечення початкової освіти;
- створено методичні матеріали щодо підготовки вчителів до впровадження вказаного вище навчально-методичного забезпечення початкової освіти;
- вчителі шкіл I ступеня будуть підготовлені до застосування означеного навчально-методичного забезпечення за допомогою методичних заходів, які проходять на всеукраїнському, обласному рівнях, рівні загальноосвітнього навчального закладу.

Сприяло досягненню результатів експерименту такі інноваційні ідеї:

- системний підхід до створення умов природовідповідного розвитку дітей молодшого шкільного віку (розвантаження навчального змісту, створення відповідного психодидактичного середовища);

- упровадження змісту навчання на засадах компетентнісного підходу як інструмента діяльнісної початкової освіти, ґрунтованої на врівноваженості знанневого, емоційного і мотиваційного компонентів діяльності учня, утвердження його як самооцінної, гідної поваги особистості, громадянина української держави;
- акцентування уваги на суб'єктності й полісуб'єктності навчальної взаємодії в інтерактивний спосіб, урізноманітненні засобів децентрації навчання, на розширенні кола об'єктів освітнього середовища. Від цього залежатиме ефективність формування в учнів ключових і предметних компетентностей, що охоплюють знання, уміння, навички, способи діяльності, досвід та здатність застосовувати їх у навчальних і життєвих ситуаціях, а також особистісно ціннісне ставлення до життя і здоров'я, соціуму, природи, праці, навчання і мистецтва, здатність до творчого самовираження.

Виконано такі завдання:

- розроблено навчально-методичне забезпечення навчання предметів початкової школи в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти;
- підготовлено вчителів до впровадження навчально-методичного забезпечення навчання предметів початкової школи в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти;
- здійснене експериментальне навчання; забезпечено наставницьку підтримку вчителів пілотних шкіл і моніторинг ефективності результатів експерименту;
- узагальнено результати експериментального навчання, скориговано навчально-методичне забезпечення початкової освіти.

Результати дослідження мають практично орієнтований характер і забезпечують реалізацію освітнього процесу в початковій школі відповідно до нових концептуальних засад її функціонування.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:

«РОЗРОБЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ» ДЛЯ 10–11 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки № 863 від 03.08.2018 р.

Термін проведення експерименту: 2018–2022 рр.

Експериментальна база: 40 закладів загальної середньої освіти.

Відомості про наукового керівника: Засекіна Тетяна Миколаївна, заступник директора Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, Ільченко Віра Романівна, завідувач відділу інтеграції змісту загальної середньої освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: зміст навчально-методичного забезпечення інтегрованих курсів «Природничі науки» та психолого-педагогічні технології організації навчання за інтегрованими курсами, технології підготовки та перепідготовки вчителів.

Результати експерименту

Завершено педагогічний експеримент. Підтверджено гіпотезу дослідження, а саме: доведено, що використання провідного принципу – інтеграції дає змогу учням, які не пов'язують свою подальшу професійну діяльність із

наукоємними спеціальностями, сформувавши цілісний природничо-науковий світогляд, розвинути розуміння причинно-наслідкових зв'язків у природних процесах та їх вплив на суспільство, сприяє здатності приймати відповідальні рішення щодо власного життя та майбутнього України, адаптуватися до динамічного сьогодення та майбутнього. Доведено, що реалізація інтегративного підходу в шкільній природничій освіті може реалізуватись двома шляхами: через впровадження інтегрованих курсів «Природничі науки» для 10-11 класів суспільно-гуманітарного, мистецького, спортивного напрямків профільної освіти і як провідний принцип побудови змісту окремих природничих предметів задля забезпечення цілісності, узгодженості й взаємодоповнення їх. З'ясовано, що розроблення навчально-методичного забезпечення курсів «Природничі науки» має здійснюватися із залученням широкого кола науковців, викладачів (зокрема викладачів закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку майбутніх учителів на першому (бакалаврському), другому (магістерському), третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) рівнях та у сфері післядипломної освіти за спеціалізацією 014.15 Середня освіта (Природничі науки), учителів й бути включеним у плани підготовки рукописів підручників і посібників для конкурсного відбору.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ:
«ДОПРОФІЛЬНА ПІДГОТОВКА І ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ
В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ «ГІМНАЗІЯ – ЛІЦЕЙ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 836 від 01.08.2018 р.

Термін проведення експерименту: 2018–2023 рр.

Експериментальна база: гімназія № 136 м. Києва.

Відомості про наукового керівника: Пузіков Дмитро Олегович, старший науковий співробітник відділу інновацій та стратегій розвитку загальної середньої освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: концепція допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія – ліцей»; модель допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія – ліцей».

**Результати експерименту, отримані впродовж звітнього року
відповідно до етапу експерименту**

Розроблено та обґрунтовано концепцію допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей»; визначено організаційно-методичні умови допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей» (теоретико-методичні, організаційно-управлінські, кадрові, освітні, ресурсні, інформаційні, соціокультурні); розроблено й обґрунтовано модель допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей».

Виявлено проблему недостатнього теоретико-методичного й навчально-методичного забезпечення наскрізної допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей». Передбачено вирішення цієї проблеми шляхом розроблення й експериментального впровадження концепції наскрізної допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», моделі допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», комплексу навчального й навчально-методичного

забезпечення. Розроблення й експериментальне впроваджене означеного теоретико-методичного, навчального й навчально-методичного забезпечення наскрізної допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей» сприятиме зростанню ефективності профільної середньої освіти, реалізації завдань реформування системи загальної середньої освіти України, визначених концепцією Нової української школи.

ТЕМА ЕКСПЕРИМЕНТУ: «РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ»

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки № 342 від 13.03. 2019 року.

Термін проведення експерименту: 2018–2023 рр.

Експериментальна база: Хмельницька гімназія № 1 імені Володимира Крассуцького, Чорноморська загальноосвітня школа I–III ступенів № 1 Чорноморської міської ради Одеської області, НВК «Рубіжанський ліцей» Рубіжанської міської ради Луганської області, Тернопільський НВК «Загальноосвітня школа I–III ступенів – правовий ліцей № 2» Тернопільської міської ради Тернопільської області, Харківський приватний НВК «Вересень», КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

Відомості про наукових керівників: Пометун Олена Іванівна, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; Ремех Тетяна Олексіївна, завідувачка відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: уточнення змісту громадянської компетентності учнів; визначення концептуальних основ компетентнісного підходу до формування й розвитку громадянської компетентності учнів; формулювання й експериментальна перевірка методичних умов формування й розвитку громадянської компетентності учнів; створення методичного забезпечення розвитку громадянської компетентності учнів; проектування й системна реалізація методики розвитку громадянської компетентності учнів.

Результати експерименту, отримані впродовж звітнього року відповідно до етапу експерименту

У ході цього етапу: триває апробація концепції розвитку громадянської компетентності учнів, упровадження в закладах загальної середньої освіти інноваційної моделі розвитку громадянської компетентності учнів, проведено постійно діючий семінар та консультування вчителів і батьків за темою проекту.

ІННОВАЦІЙНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЄКТ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РІВНЯ ЗА ТЕМОЮ: «РОЗРОБЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ».

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 406 від 02.04.2021 р.

Термін проведення експерименту: 2021–2027 рр.

Експериментальна база: 129 закладів загальної середньої освіти із усіх областей України.

Відомості про наукового керівника (у складі науково-методичної ради проєкту): Топузов Олег Михайлович, директор Інституту педагогіки НАПН України, дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, наукові консультанти: Ляшенко Олександр Іванович, Засекіна Тетяна Миколаївна.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: навчально-методичне забезпечення закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти.

Результати експерименту, отримані впродовж звітнього року відповідно до етапу експерименту

В інноваційному проєкті апробуються наукові результати, отримані у ході виконання 13 наукових досліджень. Науковцями Інституту педагогіки розроблено цілісну систему освіти в 5-х класах, яка забезпечує узгодження змісту освіти, видів діяльності та навчально-методичного забезпечення. Створено і подано на конкурс комплект підручників для 6-го класу відповідно до розроблених в системі програм. Розроблено і апробується необхідне методичне забезпечення навчання (календарно-тематичне планування, методичні рекомендації з викладання предметів/інтегрованих курсів, здійснення оцінювання результатів навчання за новими підходами тощо). Здійснюється системна робота з формування готовності учителів до реалізації нового змісту освіти в 5–6 класах через курси підвищення кваліфікації.

ІННОВАЦІЙНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЄКТ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РІВНЯ ЗА ТЕМОЮ:
«ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНЕ І НАВЧАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД РЕФОРМУВАННЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»
НА КВІТЕНЬ 2021 — ГРУДЕНЬ 2026 РОКИ.

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 484 від 29.04.2021 р.

Термін проведення експерименту: 2021–2026 рр.

Експериментальна база: 32 заклади загальної середньої освіти.

Відомості про наукового керівника: Попова Людмила Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу навчання української мови і літератури Інституту педагогіки НАПН України,

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: дидактико-методичне і навчальне забезпечення освітнього процесу на другому рівні повної загальної середньої освіти.

Результати експерименту, отримані впродовж звітнього року відповідно до етапу експерименту

Складено алгоритм розроблення, упровадження й удосконалення методичного забезпечення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, що передбачає напрацювання адміністраціями закладів і вчителями/вчительками навчальних предметів/інтегрованих курсів пропозицій щодо змісту методичного забезпечення, критеріїв оцінювання навчальних результатів учнів тощо. Опрацьовано й ураховано висловлені педагогічними колективами зауваги й пропозиції щодо вдосконалення навчально-методичного забезпечення. Розроблено методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу, а також оці-

нювання результатів навчальної діяльності, організації проєктної діяльності в 5–6 класах закладів загальної середньої освіти, які реалізують інноваційний освітній проєкт. Розроблено освітню програму «Ліга крилатих». Програма пройшла перший етап експертизи. З вересня 2022 р. розпочато другий етап (наказ ДСЯО № 01–10/83 від 31.08.2022 «Про проведення другого етапу експертизи освітньої програми «Ліга крилатих» базової середньої освіти, адаптивний цикл (5–6 класи)»).

ІННОВАЦІЙНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЄКТ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РІВНЯ ЗА ТЕМОЮ:
«Я — ДОСЛІДНИК 2.0 (ДИДАКТИЧНА СИСТЕМА ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОЇ
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ» НА БАЗІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ТА ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ
НА ВЕРЕСЕНЬ 2021 — ЛИСТОПАД 2024 РОКИ

Рівень експерименту: всеукраїнський, наказ Міністерства освіти і науки України № 999 від 20.09.2021 р.

Термін проведення експерименту: 2021–2024 рр.

Експериментальна база: комунальний заклад «Луцька гімназія № 21 імені Михайла Кравчука Луцької міської ради Волинської області, комунальний заклад загальної середньої освіти «Балабинська гімназія «Престиж» Кушугумської селищної ради Запорізького району Запорізької області.

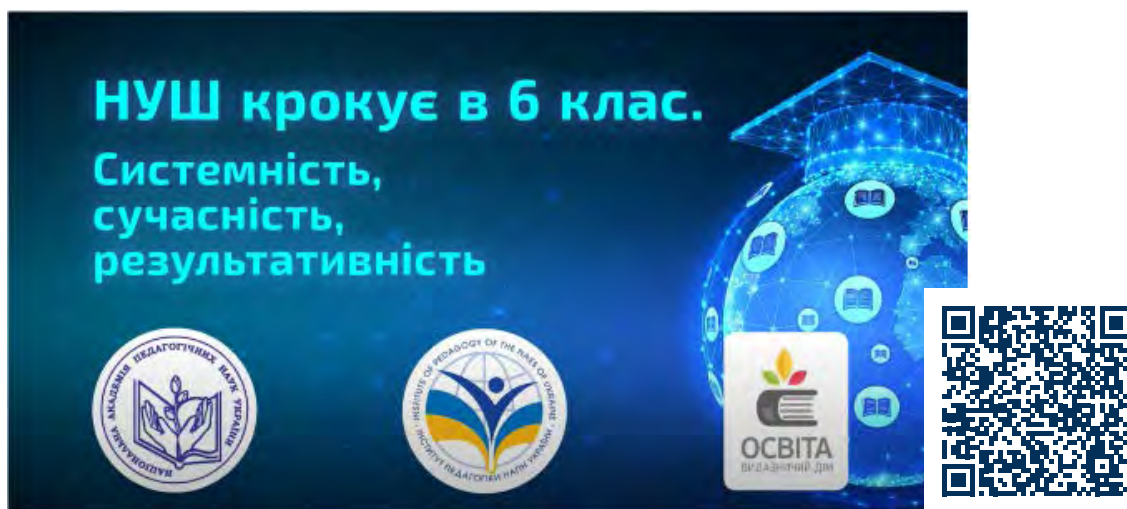
Відомості про наукового керівника (у складі науково-методичної ради проєкту): Коршунова О. В. науковий співробітник відділу математичної та інформаційної освіти, Васильєва Д. В. канд. пед. наук, старший науковий співробітник відділу математичної та інформаційної освіти.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються: дидактична система природничо-математичної початкової освіти.

Результати експерименту, отримані впродовж звітного року
відповідно до етапу експерименту

У ході концептуально-діагностувального етапу (березень-грудень 2022 року) розроблено критерії, методики та інструментарій оцінювання можливості реалізації освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через предметне та інтегроване навчання.

Здійснено контрольний зріз з виявлення стану навчання предмету «Математика» та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» за традиційними та інноваційним навчально-методичним забезпеченням.

ЕКСПЕРТИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

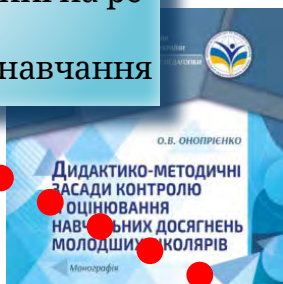
ПОЧАТКОВА ОСВІТА

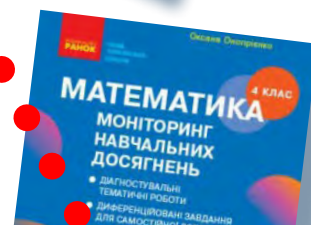
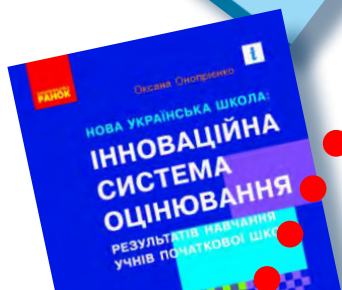
- ОСНОВНІ ЗАСАДИ МЕТОДИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ:
- Мета/результат – зміст – методика – форми
  - Типова освітня програма для 1–4 класів (О. Я. Савченко)
  - Орієнтація в навчанні на реальні можливості учня
  - Активні методики навчання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

- Навчально-методичні комплекти: підручники – посібники – цифрові ресурси
- Діяльнісний підхід
- Інтеграція змісту
- Дизайн

КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

ОЦІНЮВАННЯ:

- Формувальне оцінювання
- Діагностувальні роботи
- Особистісні результати

МОНІТОРИНГ:

- педагогічний експеримент
- загальнодержавний моніторинг
- науково-методичний супровід
- навчання учителів

ПРОГРАМИ

1. Савченко О., Бібік Н., Онопрієнко О., Пономарьова К., Мартиненко В., Прищепка О., Листопад Н., Вашуленко О., Андрусенко І. Типова освітня програма для 1–2 класів закладів загальної середньої освіти. Київ, 2018. 57 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
2. Савченко О., Бібік Н., Онопрієнко О., Пономарьова К., Мартиненко В., Прищепка О., Листопад Н., Вашуленко О., Андрусенко І. Типова освітня програма для 3–4 класів закладів загальної середньої освіти. Київ, 2018. 108 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dogromadskogo-obgovorennya-2-varianti-proektiv-tipovih-osvitnih-program-dlya-3-4-klasiv-pochatkovoyi-shkoli>

ПІДРУЧНИКИ

1. Андрусенко І. В., Котелянець Н. В., Агеева О. В. Я досліджую світ. 1 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закл.: у 2 ч. Київ, 2018. 96 с.
2. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти. Київ, Видавничий дім «Освіта», 2018. 128 с.
3. Бібік Н. М., Бондарчук Г. П. Я досліджую світ: підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти: (у 2 ч.). Харків, 2018. 80 с.
4. Вашуленко М. С., Вашуленко О. В. Українська мова. Буквар: підруч. для учнів першого класу ЗЗСО: (у 2 ч.). Київ: Освіта, 2018. 112 с.
5. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 1 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ, 2018. 144 с.
6. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика. 1 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закл. Харків, 2018. 144 с.
7. Петрук О. Українська мова: підруч. для 1 кл. закл. заг. серед. освіти з навчанням угор. мовою: (у 2 ч., з аудіосупроводом). Львів, 2018. Ч. 1, з аудіосупроводом. 96 с.; Ч. 2. 88 с.

8. Бібік Н. М., Бондарчук Г. П. «Я досліджую світ»: підруч. для 2 класу закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.) / Бібік Н. М. (ч. 1); Бондарчук Г. П. (ч. 1); Харків, 2019. 124 с.
9. Богданець-Білоskalенко Н. І. Літературне читання 2 клас: підручник. Київ: «Грамота», 2019. 128 с. URL: <https://pick.net.ua/ru/2-class/2518-ukrainska-mova-ta-chytannia-chastyna-2>
10. Вашуленко О. В. Українська мова та читання підруч. для 2 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2-х частинах). Ч. 2, Київ: Освіта, 2019. 160 с.
11. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 2 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ: Орion, 2019. 144 с.
12. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика: підруч. для 2 кл. закл. заг. серед. освіти. Харків: Ранок, 2019. 144 с.
13. Петрук О. М. Українська мова: підруч. для 2 кл. закл. заг. серед. освіти з навчанням румун. мовою: (у 2 ч., з аудіосупроводом). Львів: Світ, 2019. Ч. 1. 128 с.; Ч. 2. 112 с.
14. Пономарьова К. І. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. заг. серед. освіти (у 2 ч.). Ч. 1. Київ: Орion, 2019. 122 с.
15. Савченко О. Я. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. заг. серед. освіти (у 2 ч.). Ч. 2. Київ: Орion, 2019. 122 с.
16. Андрусенко І. В. Я досліджую світ: підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.). Ч. 1. Київ: Грамота, 2020. 112 с.
17. Бакуліна Н. В., Яковлева О. М. Іврит: підручник для 3 кл. закладів загальної середньої освіти. Чернівці: Букрек, 2020. 144 с.: іл. URL: http://undip.org.ua/upload/iblock/663/ivrit_3_bakulina_compressed_1_.pdf
18. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика: підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Частина 1. Київ: ВД «Освіта», 2020. 128 с.: іл.
19. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика: підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Частина 2. Київ: ВД «Освіта», 2020. 128 с.: іл.

20. Бібік Н. М., Бондарчук Г. П. «Я досліджую світ»: підруч. Для 3 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.). Ч. 1. Харків: Ранок, 2020. 136 с.
21. Богданець-Білоskalенко Н. І., Шумейко Ю. М. Українська мова та читання: підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Частина 2. Київ: Грамота, 2020. 164 с.
22. Богданець-Білоskalенко Н. І. Українська мова та читання: підручник для 3 класу з навчанням польською мовою закладів загальної середньої освіти. Київ: КОНВІ ПРiНТ, 2020. 100 с.
23. Вашуленко О. В. Українська мова та читання: підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.). Ч. 2. Київ: Освіта, 2020. 160 с.

24. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.): Ч. 1. Київ: УОВЦ «Оріон», 2020. 128 с.
25. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.): Ч. 2. Київ: УОВЦ «Оріон», 2020. 128 с.
26. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика: підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч). Ч. 1. Харків: Ранок, 2020. 128 с.
27. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика: підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.). Ч. 2. Харків: Ранок, 2020. 136 с.
28. Петрук О. Українська мова: підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти з навчанням румун. мов.: (у 2 ч., з аудіосупроводом). Ч. 1, з аудіосупроводом. Львів: Світ, 2020. 128 с.
29. Петрук О. Українська мова: підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти з навчанням румун. мов.: (у 2 ч., з аудіосупроводом). Ч. 2, з аудіосупроводом. Львів: Світ, 2020. 112 с.
30. Редько В. Г. Іспанська мова: Еспраіол: підручник для 3-го класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Генеза, 2020. 160 с.: іл. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/pidruchnyky-3-klas-2020/Redko.Pdf>
31. Савченко О. Я. Українська мова та читання: підруч для 3 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.). Ч. 2. Київ: Оріон, 2020. 122 с.
32. Бакуліна Н. В., Яковлева О. М. Іврит: підручник для 4 класу закладів загальної середньої освіти. Чернівці: Букрек, 2021. 128 с: іл.
33. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика: підруч. для 4 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 144 с.
34. Бібік, Н.М., Бондарчук Г. П. Я досліджую світ: підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.): Ч. 1. Харків: Ранок, 2021. 128 с.
35. Бібік, Н.М., Бондарчук Г. П. Я досліджую світ: підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.): Ч. 2. Харків: Ранок, 2021. 136 с.
36. Богданець-Білокаленко Н. І. Українська мова та читання: підручник для 4 класу з навчанням польською мовою закладів загальної середньої освіти. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 112 с.
37. Богданець-Білокаленко Н., Шумейко Ю. Українська мова та читання: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти (у 2-х частинах): Частина 2: Читання. Київ: Грамота, 2021. 160 с.: іл.
38. Вашуленко О. В. Українська мова та читання: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.). Ч. 2. Київ: Освіта, 2021. 160 с.
39. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.): Ч. 1. Київ: УОВЦ «Оріон», 2021. 144 с.
40. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.): Ч. 2. Київ: УОВЦ «Оріон», 2021. 128 с.

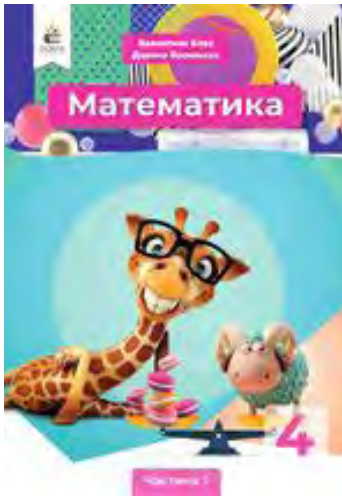
41. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч). Ч. 1. Харків: Ранок, 2020. 136 с.
42. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.). Ч. 2. Харків: Ранок, 2020. 128 с.
43. Петрук О. Українська мова та читання: підруч. для 4 кл. з навч. румунською мовою закл. заг. серед. осв. (у 2-х частинах, з аудіосупроводом): ч. 1. Львів: Світ, 2021. 152 с.
44. Петрук О. Українська мова та читання: підруч. для 4 кл. з навч. румунською мовою закл. заг. серед. осв. (у 2-х частинах, з аудіосупроводом): ч. 2. Львів: Світ, 2021. 112 с.
45. Савченко О. Я., Красуцька І. В. Українська мова та читання: підруч. для 4 класу закл. заг. серед. освіти: (у 2 ч.). Ч. 2. Київ: УОВЦ «Оріон», 2021. 160 с.: іл.
46. Українська мова та читання: підручник для осіб з особливими освітніми потребами (Савченко О. Я., Красуцька І. В., Пономарьова К. І., Гайова Л. А.) 4 клас (у 4-х частинах): Київ: УОВЦ «Оріон», 2021. Ч. 1. 80 с., Ч. 2. 80 с., Ч. 3. 80 с., Ч. 4. 80 с.: іл.

ПОСІБНИКИ

1. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математичний тренажер, 4 клас. Київ, Видавничий дім «Освіта», 2018. 80 с.
2. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математичний тренажер, 3 клас. Київ, Видавничий дім «Освіта», 2018. 80 с.
3. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математичний тренажер, 2 клас. Київ, Видавничий дім «Освіта», 2018. 80 с.
4. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математичний тренажер, 1 клас. Київ, Видавничий дім «Освіта», 2018. 64 с.
5. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика. 1 клас: робочий зошит. У 2 ч. Ч. 1. Київ, Видавничий дім «Освіта», 2018. 48 с.
6. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика. 1 клас: робочий зошит. У 2 ч. Ч. 2. Київ, Видавничий дім «Освіта», 2018. 48 с.
7. Мартиненко В. О. Читаю залюбки. 1 клас: навч. посіб. Київ, Видвництво «Авді», 2018. 385 с.
8. Мачача Т. С., Собецька С. А., Оголюк Н. М., Стрижова Т. В. Дизайн і технології. 1 клас: навчальний посібник-альбом. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 96 с.

9. Мачача Т. С., Собецька С. А., Оголюк Н. М., Стрижова Т. В. Дизайн і технології. 1 клас: навчально-методичний посібник для вчителя. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 64 с.
10. Редько В. Г., Береславська В. І. Зошит з іспанської мови для 1 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Генеза, 2018. 48 с.
11. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика, 2 клас. Робочий зошит. Ч. 2. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 64 с.
12. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика, 2 клас. Робочий зошит. Ч. 1. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 64 с.
13. Богданець-Білоskalенко Н. І. Зошит з читання 2 клас: Київ: «Грамота», 2019. 46 с. URL: <http://www.gramota.kiev.ua/pochatkova-shkola/2-klas/542-zoshyt-z-chytannia-2-kl>
14. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів: навчально-методичний посібник Харків: Ранок, 2019. 352 с.
15. Богданець-Білоskalенко Н. І., Шумейко Ю. Зошит з читання. 3 клас. Київ: Грамота, 2020. 64 с.
16. Богданець-Білоskalенко Н. І., Шумейко Ю. М. Книжка для додаткового читання. 3 клас. Київ: Грамота, 2020. 128 с.
17. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; від. за вип. Т. К. Полонська. Київ КОНВІ ПРІНТ, 2020. 293 с.
18. Онопрієнко О. В., Петрук О. М., Андрусенко І. В. Організація освітнього процесу в початковій школі. Діагностування навченості учнів початкової школи. 2 клас. Харків: Ранок, 2020. 35 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722211>
19. Онопрієнко О. В., Петрук О. М., Андрусенко І. В. Організація освітнього процесу в початковій школі. Діагностування навченості учнів початкової школи. 3 клас. Харків: Ранок, 2020. 46 с. URL: http://undip.org.ua/news/library/navch_posibniki_detail.php?ID=10040
20. Онопрієнко О. В., Петрук О. М., Андрусенко І. В. Організація освітнього процесу в початковій школі. Діагностування навченості учнів початкової школи. 4 клас. Харків: Ранок, 2020. 48 с. URL: http://undip.org.ua/news/library/navch_posibniki_detail.php?ID=10042

21. Онопрієнко О. В., Петрук О. М., Андрусенко І. В. Організація освітнього процесу в початковій школі. Діагностування навченості учнів початкової школи. 5 клас. Харків: Ранок, 2020. 48 с. URL: http://undip.org.ua/news/library/navch_posibniki_detail.php?ID=10041

22. Фідкевич О., Богданець-Білоskalенко Н. Нова українська школа: теорія і практика формульовального оцінювання у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2020. 92 с.

23. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика. 4 кл.: робочий зошит. У 2 ч. Ч. 1. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 64 с.

24. Бевз В. Г., Васильєва Д. В. Математика. 4 кл.: робочий зошит. У 2 ч. Ч. 2. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 64 с.

25. Бевз Г. П., Бевз В. Г., Васильєва Д. В., Владімірова Н. Г. Математика, 5 клас: навчальні матеріали для пілотних класів Нової української школи. Частина 1. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 65 с. URL: <https://ru.calameo.com/read/006191963e77ea657d821?authid=hywF5jBTlsxV>

26. Бевз Г. П., Бевз В. Г., Васильєва Д. В., Владімірова Н. Г. Математика, 5 клас: навчальні матеріали для пілотних класів Нової української школи. Частина 2. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 79 с. URL: <https://en.calameo.com/read/006191963f5e1a0f85951>

27. Бевз Г. П., Бевз В. Г., Васильєва Д. В., Владімірова Н. Г. Математика, 5 клас: навчальні матеріали для пілотних класів Нової української школи. Частина 3. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 60 с.

28. Онопрієнко О. В. Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. Харків, 2021. 208 с.

29. Пометун О., Серова Г. Кліматична освіта учнів початкової школи: форми і методи навчання / Науково-методичний супровід професійного розвитку педагогів у контексті реалізації концепції «Нова українська школа»: матеріали науково-практичної інтернет конференції (17 червня 2021 р., м. Луцьк) / укладач: О. П. Муляр. Луцьк: Волинський ІІПО, 2021. С. 47–51. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727637>

30. Пометун О., Серова Г., Бузан Г. Навчально-методичний комплект «Зміни клімату і наслідки кліматичних змін» для учнів 7–9 класів закладів загальної середньої освіти / Матеріали підготовлені в рамках проекту Глобального договору ООН в Україні Young SDG Innovators спільно з ВГО «ЖИВА ПЛАНЕТА». URL: <http://e-comon.org.ua/tsil-13>

31. Пометун О., Серова Г. Кліматична освіта учнів початкової школи: форми і методи навчання / Науково-методичний супровід професійного розвитку педагогів у контексті реалізації концепції «Нова українська школа»: матеріали науково-практичної інтернет конференції (17 червня 2021 р., м. Луцьк) / укладач: О. П. Муляр. Луцьк: Волинський ІІПО, 2021. С. 47–51. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727637>

СТАТТІ

1. Онопрієнко О. В. Нова українська школа: актуалітети модернізації початкової загальної освіти. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол.; наук. ред. — О. М. Топузов]. К.: Педагогічна думка, 2017. Вип. 19. С. 244–252.
2. Петрук О. М. Підручник української мови як засіб формування комунікативної компетентності учнів 3–4 класів шкіл з мовами навчання національних меншин. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. ред. — О. М. Топузов]. К.: Педагогічна думка, 2017. Вип. 18. С. 139–147.
3. Савченко О. Я. Міжпредметні зв'язки як ресурс впровадження компетентнісного підходу на уроках літературного читання. Український педагогічний журнал. 2017. № 2. С. 48–58.
4. Савченко О. Я. Міжпредметні завдання діяльнісного типу як засіб формування у молодших школярів умінь працювати з підручником. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол.; наук. ред. — О. М. Топузов]. К.: Педагогічна думка, 2017. Вип. 19. С. 318–328.
5. Савченко О. Я. Моделювання уроку у початковій школі в контексті компетентнісного підходу. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (До 25 — річчя НАПН України). Зб. наук. праць. К.: вид. дім «Сам», 2017. С. 198–205.
6. Мартиненко В. О. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку. Початкова школа. 2017. № 8. С. 16–20.
7. Онопрієнко О. В. Проекти до снаги сучасним дітям як спосіб ознайомлення зі світом. Організація проектної діяльності на уроках математики. Учитель початкової школи. 2017. № 2. С. 7–9.
8. Савченко О. Я. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми. Початкова школа. 2017. № 4. С. 4–40.
9. Савченко О. Я. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування. Початкова школа. 2017. № 8. С. 6–12.
10. Петрук О. М. Сучасний підручник для розвитку мовлення та навчання грамоти мовою іврит у закладах загальної середньої освіти (рецензія на підручник для 2 класу «Мова іврит» (буквар), автор Н. В. Бакуліна). Український педагогічний журнал. 2018. № 2. С. 127–129.
11. Савченко О. Я. Модернізація змісту початкової освіти: діалог з В. О. Сухомлинським. Наукові записки «Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.
12. Савченко О. Я. Початкова школа в контексті ідей Нової української школи. Рідна школа. 2018. № 1–2. С. 3–8.
13. Вашуленко О. В., Вашуленко М. С. Про роботу з Букварем нового покоління. Початкова школа. 2018. № 8. С. 16–21.
14. Онопрієнко О. Система навчальних завдань, зорієнтована на якісний результат. Початкова школа. 2018. № 9. С. 23–25.
15. Онопрієнко О. В. Короткий огляд концепції Нової української школи. Нова українська школа: поради для вчителя [Електронний ресурс] / [Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін.] / За заг. ред. Н. М. Бібік. — Київ: Літера, 2018. С. 11–20.

16. Онопрієнко О. В. Особливості розвитку дітей 6–7-ми річного віку та методи навчання. Нова українська школа: поради для вчителя [Електронний ресурс] / [Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін.] / За заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера, 2018. С. 33–43.
17. Петрук О. М. Організація навчання усного українського мовлення у 1 класі закладів загальної середньої освіти з навчанням угорською мовою. Початкова школа. 2018. № 10. С. 38–39.
18. Пономарьова К. І. Пріоритети в навчанні грамоти першокласників НУШ. Початкова школа. 2018. № 8. С. 21–25.
19. Савченко О. Я. Попереду у всіх нас велика робота. Директор школи. 2018. № 7. С. 68–76.
20. Андрусенко І. В. Підручник «Я досліджую світ» як засіб формування екологічної грамотності молодших школярів. Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць. Вип. 22. Київ, 2019. С. 6–15. URL: <http://ipvid.org.ua/upload/iblock/a48/a48f28fb355fcbc66405c26ccb16706b.pdf>
21. Бібік Н. М. Соціалізація молодшого школяра в підготовці вчителя. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання і виховання: збірник наукових праць / за наук. ред. акад. В. І. Бондаря. Вип. 31. Київ, 2019. С. 3–9. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718357/>
22. Бібік Н. М. Навчально-методичний комплект з курсу «Я досліджую світ» у вимірах компетентнісно орієнтованого навчання. Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць. Вип. 23. Київ, 2019. С. 6–23.
23. Вашуленко О. В. Реалізація завдань змістових ліній початкового курсу мовно-літературної освіти у підручнику з читання. Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць. Вип. 23. Київ, 2019. С. 35–46.
24. Листопад Н. П. Реалізація змістового блоку «Величини» у НМК з математики для першого циклу НУШ. Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць. Вип. 23. Київ, 2019. С. 139–148.
25. Онопрієнко О. В. Технологія конструювання інструментарію формувального оцінювання навчальних досягнень учнів першого та другого класів. Український педагогічний журнал. 2019. № 1. С. 77–85. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/715473/>
26. Петрук О., Кохно Т. Підручник української мови як засіб формування мовленнєвої компетентності в учнів ЗЗСО з навчанням мовами національних меншин. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. ред. — О. М. Топузов]. К.: Педагогічна думка, 2019. Вип. 23. С. 208–217. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719065/1/20.pdf>
27. Пономарьова К. І. Дидактичні вимоги до підручника з української мови для початкової школи в умовах компетентнісно орієнтованого навчання. Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць. К.: Педагогічна думка, 2019. Вип. 23. С. 218–227.
28. Петрук О. Навчання української грамоти у 2 класі шкіл з навчанням мовами національних меншин: методичні рекомендації щодо роботи за підручником «Українська мова» О. Петрук. Початкова школа. 2019. № 10. С. 36–38.
29. Петрук О. М. Як підвищити комунікацію українською мовою в учнів у школах із навчанням мовами національних меншин? Педагогічна газета. № 1 (269), січень-лютий 2019. С. 3.

30. Пономарьова К. І. Реалізація змістових ліній початкового курсу мовно-літературної освіти в 2-му класі. *Учитель початкової школи*. 2019. № 3. С. 6–11.
31. Савченко О. Я. Види міжпредметних завдань на уроках літературного читання. *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 5–8.
32. Oleksandra Savchenko, Olena Lokshyna. Implementation of the competence idea into the primary education in Ukraine — the reflective analysis based on the European Union benchmarks. *SHS Web Conf., Volume 75, 2020 The International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2020)*. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20207501003>
33. Мартиненко В. О. Формування прогностичних умінь молодших школярів: аналіз підручників читання. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 28. Одеса, 2020. С. 82–88. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722739/>
34. Онопрієнко О. В. Державна підсумкова атестація як особливий вид моніторингу навчальних досягнень учнів початкової школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: збірник наукових праць*. Вип. 73. Запоріжжя, 2020. С. 134–138. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/723126/>
35. Онопрієнко О. В. Технологія вхідного діагностування навчання учнів початкової школи. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 4. С. 118–128. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722901/>
36. Петрук О. Потенціал підручників української мови у формуванні в учнів — представників національних меншин умінь діалогічного мовлення. *Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць*. Вип. 25. Київ, 2020. С. 103–111. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/723988/>
37. Савченко О. Методичний потенціал нового підручника з літературного читання у 3 клас. *Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць*. Вип. 25. Київ, 2020. С. 133–148. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/723744/>
38. Скворцова С., Онопрієнко О., Бріцкан Т. Особливості навчання математики в початковій школі дітей цифрового покоління. *Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць*. Вип. 25. Київ, 2020. С. 160–181. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/723735/>
39. Вашуленко О. В. Методичні рекомендації щодо роботи за новим підручником «Українська мова та читання. Частина 2» (автор О. В. Вашуленко). *Початкова школа*, 2020. № 9. С. 14–20. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722657/>
40. Мартиненко В. О. Мовленнєві тренувальні вправи для подолання труднощів дикції в учнів 1 циклу навчання (1–2 класи). *Початкова школа*, 2020. № 8. С. 51–56. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722142/>
41. Онопрієнко О. В. Про діяльність відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України щодо реалізації Державного стандарту початкової освіти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2020. Том 2, № 1 (2020). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/720475>
42. Yaroslava Kodliuk, Nadiya Bibik, Ihor Kodliuk, Liubov Kodliuk, Olha Radchenko. School textbook as an object of pedagogical research. *Second International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2021): SHS Web of Conferences*. (May 12–14, 2021). *Kryvyi Rih*, 104, 02009 (2021). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729656/>
43. Oksana Onopriienko, Svitlana Skvortsova, Ruslana Romanyshyn. Mathematical word problems that contain a constant in the course of mathematics of primary school in

- Ukraine. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 2021. Вип. 8. № 1. С. 46–64. doi: 10.15330/jpnu.8.1.46–64. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725000/>
44. Вашуленко О. В. Потенціал підручника з літературного читання для 3-го класу в реалізації вимог типової освітньої програми. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. ред. — О. М. Топузов]. К.: Педагогічна думка, 2021. Вип. 26. С. 43–57. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728097/>
  45. Онопрієнко О. В. Сучасні форми та методи контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів. New Inception: науковий журнал / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка; голов. ред. С. І. Стрілець. Чернігів, 2021. № 3–4 (5–6). С. 22–29. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730929/>
  46. Петрук О. Підручник української мови як засіб формування стратегій мовленнєвого спілкування. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. ред. — О. М. Топузов]. К.: Педагогічна думка, 2021. Вип. 26. С. 165–175. <https://lib.iitta.gov.ua/726127/>
  47. Юношева Т. В. Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі формування медіаграмотності. Український педагогічний журнал. 2021. № 4. С. 232–239. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729351/>
  48. Онопрієнко О. В. Контрольно-оцінювальна діяльність у Новій українській школі: характеристика особистісних досягнень учнів. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 2021. Том 3, № 1 (2021). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/723964/>
  49. Topuzov, O., Bibik, N., Lokshyna, O., & Onopriienko, O. (2022). Organisation of primary education at war in Ukraine: results of a survey of primary education specialists. *Education: Modern Discourses*, 5. P. 7–18. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734255/>
  50. Вашуленко О. В. Компетентнісно орієнтований підручник літературного читання для учнів початкових класів. *Acta paedagogica Volynienses*. 2022. № 1 (2). С. 23–30. DOI: 10.32782/apv/2022.1.2.4 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730503/>
  51. Онопрієнко О. В. Якість результатів навчання як начасна категорія початкової освіти. *Acta paedagogica Volynienses*, 2022. № 1 (2). С. 132–139. DOI: 10.32782/apv/2022.1.2.21 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730328/>
  52. Петрук О. Методичний апарат підручника української мови як передумова реалізації компетентнісного підходу до мовної освіти. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. ред. — О. М. Топузов]. К.: Педагогічна думка, 2022. Вип. 29. С. 185–193. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734208/>
  53. Бібік, Н. М. Гра в навчанні молодших школярів: варіативність підходів до застосування. Український педагогічний журнал, 3. Київ, 2023. С. 185–192. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736746>
  54. Мартиненко В. О. Тенденції розвитку сучасних дитячих книговидаць в Україні: контекст взаємодії читачів з книжкою. *Інноваційна педагогіка*, 2023. Вип. 61, том 1. С. 64–71. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736531>
  55. Павлова Т. Емоціогенні характеристики підручника з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. ред. — О. М. Топузов]. Київ, 2023. Вип. 30. С. 122–133. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736272>

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА ВЧИТЕЛІВ

Оксана Вашуленко
12 лютий · 🌐

Шановні педагоги! Пропоную Вашій увазі вієорепрезентацію концепції нового навчального посібника з навчання грамоти.
Автори: Вашуленко М. С., Вашуленко О. В., Прищепка О. Ю.

0:07 / 12:21

Оксана Онопрієнко
31 березня 2022 р. · 🌐

Групи має це сподобатися

Viktor Kruglov разом з **Eka Natidze**.
29 березня 2022 р. · 🌐

здавництва «Ранок» для українських дітей за кордоном - безкоштовно.
не неймовірні новини для українських школярів, які наразі знаходять...

Оксана Онопрієнко
27 грудня 2020 р. · 🌐

Шановні колеги – учителі початкових класів!

Ми з вами спілкувалися на вебінарах, під час семінарів, а основне – через підручники «Я досліджую світ» для 1, 2 і 3 класів, які ви випробували на практиці і мали змогу оцінити їх ефективність для досягнення запрограмованих результатів молодшими школярами.

Наш підручник для 4 класу успішно пройшов I етап конкурсного відбору.
У чому його особливості:

- відповідає Типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом О.Я. Савченко (НУ...)

Показати більше

Оксана Онопрієнко
18 травень 2021 р. · 🌐

Шановні колеги! 21 травня 2021 року о 14:00 в Інституті педагогіки НАПН України у межах міжнародної конференції "Проблеми сучасного підручника" розпочнеться робота круглого столу «Ключові компетентності і базові навички учнів: українські підручники з предметів природничо-наукового циклу в світлі цілей PISA».

З програмою круглого столу та посиланням для підключення можна ознайомитися тут:
<https://fileview.fwdcdn.com/.....> **Показати більше**

Оксана Онопрієнко
25 лютий · 🌐

Шановні колеги, на допомогу вашим учням, які не мають можливості відвідати заклад освіти в Україні, рекомендуємо навчальні матеріали у вільному (безкоштовному) доступі:

- 📺 відео уроки Віртуальної школи "Ранок" (доступ через вкладення "Розклад уроків") <https://www.ranok.com.ua/frame/11744141404/>
- 📖 підручники, презентації, тести, додаткові завдання та інші матеріали для навчання під інтерактивного навчання видавництва "Ранок" (доступ через вкладення "Курси") <https://bit.ly/3...> **Показати більше**

Оксана Онопрієнко
17 лютий 2021 р. · 🌐

Шановні колеги! Добіг фінішу вибір підручників для 4-х класів, отже раді повідомити, що всі наші лінійки підручників успішно пройшли тривалі й виснажливі конкурсні випробування! Типова освітня програма, яка створювалася в Інституті педагогіки НАПН України під керівництвом О.Я. Савченко, буде цілком забезпечена навчальною літературою для молодших школярів! Дякуємо всім, хто довірився нам і повірив у нас, за підтримку і розуміння, за справедливу критику. Разом із вами ми й нада... **Більше**

БАЗОВА ОСВІТА АДАПТАЦІЙНИЙ ЦИКЛ 5-6 КЛАСИ

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА

ОСНОВНІ ЗАСАДИ МЕТОДИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ:

- Мета/результат – зміст – методика – форми
- Комплекс модельних навчальних програм для 5-6 класів
- Навчання через дослідження
- Адаптація, мотивація, розвиток, взаємоузгодження

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

- Єдині підходи до методичного апарату підручників
- Діяльнісний підхід
- Інтеграція змісту
- Дизайн

КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ АДАПТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ БАЗОВОЇ ОСВІТИ

ОЦІНЮВАННЯ:

- Формувальне оцінювання
- Оцінювання за групами результатів
- Завдання для виявлення й оцінювання результатів

МОНІТОРИНГ:

- Педагогічний експеримент
- Загальнодержавний моніторинг
- Науково-методичний супровід
- Навчання учителів

Сертифіковані курси підвищення кваліфікації НУШ
Інституту педагогіки НАПН України у 2022-2023 р.

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ГАЛУЗЬ

УКРАЇНСЬКА МОВА

ПРОГРАМИ

1. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори URL: https://osvita.ua/doc/files/news/830/83074/Ukr_mova_5-kl_Holub_Horoshkina_14_07_1_1.pdf)
2. Новосьолова В.І. Модельна навчальна програма «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти / авт. Старагіна І.П., Новосьолова В.І., Терещенко В.М., Романенко Ю.О., Панченков А.О. та ін.) (Наказ МОН України 29.09.2021. №1031, внесення змін у додаток до наказу 12 липня 2021 р. №975).

ПІДРУЧНИКИ

1. Голуб Ніна, Горошкіна Олена. Українська мова. 5 клас. К.: Видавничий дім «Освіта». 2022. 284 с.
2. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Українська мова. 6 клас. Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавничий дім «Освіта». 2023. 256 с.

ПОСІБНИКИ

1. Зошит моїх досягнень. Українська мова. 5 клас / Н.Б. Голуб, О.М. Горошкіна. К.: Видавничий дім «Освіта». 2022. 48 с.
2. Зошит моїх досягнень. Українська мова. 6 клас / Н.Б. Голуб, О.М. Горошкіна. К.: Видавничий дім «Освіта». 2023. 48 с.
3. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Вивчення української мови в 5 класах НУШ : метод. посібник. Київ : Грамота, 2022. <https://www.gramota.kiev.ua/katalog/elektronni-versiyi-pidruchnykiv/vyvchennya-ukrayinskoji-movy-v-5-klasi-nush/>

ТЕЗИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ

1. Голуб Н.Б. Текст на уроках української мови (на матеріалі підручників української мови НУШ) Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : зб. тез доповідей /

[ред. кол.; голов. ред. – О. М. Топузов]. [Електронне видання]. Київ: Педагогічна думка, 2022.

2. Голуб Н.Б. Оргдіяльнісні методи у процесі вивчення української мови в 5-6 класах / Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів VI усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 27-28 жовтня 2022 року). за заг. ред. О. М. Семеног. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022.
3. Голуб Н.Б. Громадянська компетентність у системі уроків української мови: проблеми й механізми розв'язання / Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики: зб. наук. статей / За заг. ред. Г.Л. Єфремової, С.М. Луценко. Суми, 2022. С. 27-31. URL: <https://cutt.ly/wJ9OZAJ>
4. Голуб Н.Б. Ціннісний компонент компетентності у модельній програмі й підручнику української мови / Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. Тернопіль: ТОКІППО, 2022. С. 144-149.
5. Голуб Н.Б. Оргдіяльнісні методи у процесі вивчення української мови в 5-6 класах / Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів VI усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 27-28 жовтня 2022 року). за заг. ред. О. М. Семеног. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. Випуск 6. С. 53-55. Голуб Н.Б. Українська мова в новій українській школі: методичні орієнтири: зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Х Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство» 8 грудня, 2022 рік. С.90-96.
6. Горошкіна О.М. Національно-культурний компонент змісту навчання української мови в 5 класі НУШ. / Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки 6 збірник тез II Всеукраїнської онлайн-конференції (20 травня 2021 року) / За наук. ред. доктора пед наук. Н.І.Богданець-Білоskalенко (електр. вид.). Київ: Педагогічна думка, 2021. с. 46-48 URL : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728902>
7. Горошкіна О.М. Формування підприємливості і фінансової грамотності здобувачів освіти на уроках української мови: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Нова українська школа й підготовка вчителя до забезпечення базової середньої освіти. Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Глухів, 2021, С. 92-96. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728745>
8. Горошкіна О.М. Особливості навчання української мови в Новій українській школі. Слобожанська бесіда: лінгвістика тексту й вивчення української ментальності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Старобільськ, 9 листопада 2021 р.) ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»; за ред проф. Глуховцевої К.Д. Вип.13. Старобільськ, 2021. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728950>
9. Горошкіна О.М. Принципи побудови модельної програми з української мови для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти / Електронний науковий збірник наукових праць ЗОІППО. 2021. №4 (46). URL : <https://drive.google.com/file/d/1uTocFk0QXayZ96-tcifP6pMJOn6XTTuw/view>
10. Горошкіна О.М. Методи і прийоми формування ключових компетентностей учнів на уроках української мови. Матеріали Міжнародної науково-практич-

ної конференції «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи в контексті євроінтеграції», 19-20 травня. Івано-Франківськ. С. 75-80. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732988>

11. Горошкіна О.М. Метод проектів як інструмент формування культурної компетентності учнів на уроках української мови. Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишивки» збірник тез міжнародної наукової онлайн-конференції, 19 травня 2022 р. Київ :Педагогічна думка. С. 152 -154. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732870>
12. Горошкіна О.М. Оновлення змісту методичної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури в контексті НУШ. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти», присвяченої 205-річчю Університету Ушинського / За наук. ред. А.М.Богущ. Одеса: ФОП Бондаренко М.О. 2022. С. 28-32. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732860>
13. Горошкіна О.М. Підручник української мови як інструмент формування ключових компетентностей учнів. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : зб. тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. – О. М. Топузов]. [Електронне видання]. Київ: Педагогічна думка, 2022. С. 258-259. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732987>
14. Горошкіна О.М. Розвивальний потенціал методів навчання української мови в Новій українській школі. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Неперервна освіта нового сторіччя: виклики та пріоритети». Запоріжжя, 7-14 листопада. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733912>
15. Горошкіна О.М. Формування громадянської компетентності учнів 5-6 класів у процесі навчання української мови. Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишивки» збірник тез міжнародної наукової онлайн-конференції, 18 травня 2023 р. Педагогічна думка, м. Київ, Україна URL: <https://sites.google.com/view/vyshyvanka2022>

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА ВЧИТЕЛІВ

The image shows two side-by-side screenshots. The left screenshot is a Facebook group page for 'Відділ навчання української мови та літератури (Інститут педагогіки НАПНУ)'. The page features a cover image with the text 'Україна понад усе!' and 'УКРАЇНЬСЬКА МОВА' and 'УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА'. Below the cover, there are navigation tabs for 'Про групу', 'Обговорення', 'Вибране', 'Події', and 'Медіа'. There are also two QR codes and a 'Приєднатися до групи' button. The right screenshot is a presentation slide from 'Видавничий дім "Освіта", 2022'. The slide is titled 'Презентація концепції підручника' and features an image of a textbook cover for 'Українська мова' for 5th grade. The slide also includes the 'ОСВІТА' logo and the text 'ПРОКЛАЄ СІ...'.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА, ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА, ІНТЕГРОВАНІЙ КУРС ЛІТЕРАТУР

ПРОГРАМИ

1. Українська література. 5-6 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т.О. та ін.). [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 63 с. URL: <https://undip.org.ua/library/ukrainska-literatura-5-6-klassy-modelna-navchalna-prohrama/>
2. Літератури. Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-6 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О., Тригуб І. А.). [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 62 с. URL: <https://undip.org.ua/library/literatury-intehrovanyuy-kurs-literatur-ukrainskoi-ta-zarubizhnoi-5-6-klassy-modelna-navchalna-prohrama/>
3. Богданець-Білоskalенко Н. І., Снегір'єва В. В., Фідкевич О. Л. Зарубіжна література. 5-6 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. URL : https://drive.google.com/file/d/1Cz1MGthFJsmBF_5O10UQ3UCBQIDXsih3/view

ПІДРУЧНИКИ

1. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А. Українська література: підруч. для 5 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ: ВД «Освіта», 2022. 256 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731975>
2. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Література (українська і зарубіжна): підруч. для 5 кл. закл. заг. серед. освіти. Ч. І. Київ: ВД «Освіта», 2022. 240 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731978/>.
3. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Література (українська і зарубіжна): підруч. для 5 кл. закл. заг. серед. освіти. Ч. ІІ. Київ: ВД «Освіта», 2022. 240 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731978/>.
4. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А. Українська література: підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ: ВД «Освіта», 2023. 256 с.

5. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Література (українська і зарубіжна): підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Ч. І. Київ: ВД «Освіта», 2023. 240 с.
6. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Література (українська і зарубіжна): підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ: ВД «Освіта», 2023. 240 с.
7. Удовиченко Л. М., Кодоб'янська Н. М., Снегір'ова В. В. Зарубіжна література: підр. для 5 кл. закл. заг. сер. осв. Київ: Освіта, 2022. 261 с. URL: https://pidruchnyk.com.ua/1691-5_zarlit_kadobianska.html

ПОСІБНИКИ

1. Яценко Т. О., Івашина Г. М. Зошит моїх досягнень. Українська література. 5 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. 64 с.
2. Яценко Т. О., Тригуб І. А., Івашина Г. М. Література (українська та зарубіжна). Зошит моїх досягнень. 5 клас: у 2-х частинах. Частина 1. Київ: Грамота, 2023, 48 с.
3. Яценко Т. О., Тригуб І. А., Івашина Г. М. Література (українська та зарубіжна). Зошит моїх досягнень. 5 клас: у 2-х частинах. Частина 2. Київ: Грамота, 2023, 48 с.
4. Яценко Т. О., Івашина Г. М. Українська література. Зошит моїх досягнень. 6 клас. Київ: Грамота, 2023, 48 с.
5. Яценко Т. О., Тригуб І. А., Івашина Г. М. Література (українська та зарубіжна). Зошит моїх досягнень. 6 клас: у 2-х частинах. Частина 1. Київ: Грамота, 2023, 48 с.
6. Яценко Т. О., Тригуб І. А., Івашина Г. М. Література (українська та зарубіжна). Зошит моїх досягнень. 6 клас: у 2-х частинах. Частина 2. Київ: Грамота, 2023, 48 с.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДНИКИ

1. Яценко Т. О. Календарно-тематичне планування. Українська література. 5 клас: Київ: ВД «Освіта», 2022. <https://lib.iitta.gov.ua/732128/>
2. Яценко Т. О. Календарно-тематичне планування. Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732133/>
3. Яценко Т. О. Календарно-тематичне планування. Українська література. 6 клас: Київ: 2023. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736233/>

4. Яценко Т. О. Календарно-тематичне планування. Література (українська та зарубіжна). 6 клас. Київ, 2023. <http://lib.iitta.gov.ua/736237/>
5. Яценко Т. О. Навчальна програма з української літератури. 5 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732134/>
6. Яценко Т. О. Навчальна програма з інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної). 5 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732135/>
7. Яценко Т. О. Навчальна програма з української літератури. 6 клас. Київ, 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736144/>
8. Яценко Т. О. Навчальна програма з інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної). 6 клас. Київ, 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736178/>
9. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Навчальна програма з української літератури. 7 клас. Київ, 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736552/>
10. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Календарно-тематичне планування. Українська література. 7 клас: Київ: 2023. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736391/>
11. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Календарно-тематичне планування. Література (українська та зарубіжна). 7 клас: Київ: 2023. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736414/>
12. Українська література. 5 клас: експрес-курс подолання освітніх втрат: практичний порадник; за заг. ред. Т. О. Яценко / автори: Т. О. Яценко, І. А. Тригуб, О. А. Слижук. Київ : Педагогічна думка, 2023. 58 с. <http://lib.iitta.gov.ua/735026/>
13. Снегірьова В. Орієнтовне календарне планування уроків зарубіжної літератури у 5 класі <http://yakistosviti.com.ua/uk/Zarubizhna-literatura-2021#pdf-3>
14. Снегірьова В. Орієнтовне календарне планування уроків зарубіжної літератури у 6 класі <http://yakistosviti.com.ua/uk/Zarubizhna-literatura-2021#pdf-4>

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Яценко Т. О. Методичні рекомендації щодо вивчення української літератури в 5 класі НУШ в 2022/2023 навчальному році. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : методичні рекомендації / за заг.ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. С. 87–114. https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Methodychnyy-poradnyk.pdf2_.pdf
2. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Методичні рекомендації щодо вивчення інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 5 класі НУШ в 2022/2023 навчальному році. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : методичні рекомендації / за заг.ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. С. 122–152. https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Methodychnyy-poradnyk.pdf2_.pdf
3. Яценко Т. О. Навчання української літератури в 5–6 класах Нової української школи. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. — [Електронне видання]— Київ :

Педагогічна думка, 2023.С. 15–34. <https://undip.org.ua/library/zahalna-serednia-osvita-ukrainy-v-umovakh-voiennoho-stanu-ta-vidbudovy-realii-dosvid-perspektyvy-metodychni-rekomendatsii/>

4. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Особливості вивчення інтегрованого курсу літератур у 5–6 класах Нової української школи. . Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. — [Електронне видання]— Київ : Педагогічна думка, 2023.С. 35–54. <https://undip.org.ua/library/zahalna-serednia-osvita-ukrainy-v-umovakh-voiennoho-stanu-ta-vidbudovy-realii-dosvid-perspektyvy-metodychni-rekomendatsii/>
5. Яценко Т. О., Слижук О. А. Українська література. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова; укл. М. В. Головка. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2023.С. 82–92.

СТАТТІ

1. Яценко Т. О. Пахаренко В. І. Підручник літератури для 5 класу Нової української школи: питання структури та змісту. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка : зб. наук. пр. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2021. Вип. 4. С. 214-221. (Серія «Педагогічні науки»). <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728448>
2. Яценко Т. О. Підручник літератури як засіб розвитку самостійної читацької діяльності учнів у реаліях Нової української школи. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. пр. Київ : Пед. думка, 2021. Вип. 27. С. 299–307. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728612>
3. Слижук О. А. Інтеграція інфомедійної грамотності у процес навчання української літератури в 5-6 класах Нової української школи. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. пр. Старобільськ, 2022. Вип. 1(349). Педагогічні науки. С. 193–202. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730164/>
4. Слижук О. А. Використання медіатекстів у підручниках української літератури для 5-6 класів нової української школи. Проблеми сучасного підручника. 2022. № 29. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733068>
5. Яценко Т. О. Підручник літератури для 5 класу Нової української школи як засіб формування ключових компетентностей учнів. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. 2022. Вип. 45. С. 131–135. <http://lib.iitta.gov.ua/730604/>
6. Яценко Т. О., Пахаренко В. І. Ключові компетентності у змісті підручника української літератури для 5 класу Нової української школи. Проблеми сучасного підруч-

---

ника: зб. наук. пр. Київ : Пед. думка, 2022. Вип. 28. С. 299–307. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731425/>

7. Яценко Т. О., Слижук О. А. Формування предметної компетентності учнів 5-6 класів нової української школи в процесі навчання української літератури. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. 2022. Вип. 51. Т. 2. С. 88–91. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732332>
8. Слижук О. А. Формування у молодших підлітків поняття про героїчну особистість у процесі навчання української літератури. Джерела. Науково-методичний вісник. 2022. № 1–4 (99-102). С. 83–85. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732696>
9. Слижук О. А. Проектна діяльність учнів у процесі вивчення сучасної української літератури в 5-6 класах НУШ. Десяті Довженківські читання: зб. наук. пр. Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка; за заг. ред. А. О. Новикова. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2022. С. 97–103. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732884>
10. Яценко Т. О., Тригуб І.А. Новий навчальний предмет Нової української школи: інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). Всесвітня література в школах України. 2022. № 5–6. С. 5–8. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731503/>
11. Яценко Т. О. Формування громадянської компетентності учнів у процесі вивчення української літератури в НУШ. Десяті Довженківські читання: зб. наук. пр. Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка; за заг. ред. А. О. Новикова. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2022. С. 67–72. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733032/>
12. Яценко Т. О. Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної) у реаліях Нової української школи. Педагогічна газета України. 2022. № 6 (292). листопад-грудень. С. 6.
13. Яценко Т. О. Компетентнісна модель підручника української літератури для 6 класу Нової української школи. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наук. пр. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2023. Вип. 1 (51). (Серія «Педагогічні науки»). С. 244–250. <http://lib.iitta.gov.ua/734860/>
14. Слижук О. А. Моделювання уроків вивчення сучасної української літератури для молодших підлітків. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2023. № 101. С. 8–13. <http://lib.iitta.gov.ua/735281/>
15. Слижук О. А. Становлення особистості підлітка в поляризованому суспільстві: художні проєкції циклу «Сезон Кіноварі» Володимира Аренева. *Studia methodologica*. 2023. № 56. С. 57–67

ТЕЗИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ

1. Слижук О. А. Вивчення сучасної української прози в 5-6 класах гімназії в умовах змішаного навчання. Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (21–22 вересня 2021 р.); за наук. ред. О. Топузова, О. Малихіна. Київ : «Видавництво Людмила», 2021. С. 115–117. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727594>
2. Пахаренко В. І. Актуальні проблеми підготовки нових шкільних підручників з української літератури (з досвіду роботи). Проблеми сучасного підруч-

- ника: ключові компетентності та предметні навички: зб. тез міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (електронне наукове видання), (20–21 травня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 192–194. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725038>
3. Яценко Т. О. Навчання літератури в 5-6 класах у Новій українській школі. ІХ Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (7 жовтня 2021 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України). Київ : Пед. думка, 2021. С. 54–55. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728613>
  4. Слижук О. А. Формування ключових компетентностей у процесі вивчення сучасної української літератури в 5 класі Нової української школи. Інновації в сучасній освіті: методологія, технології, ресурсне забезпечення, дидактичні та виховні аспекти: зб. матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (електронне видання), (20 травня 2022 р., м. Ізмаїл Одеської обл.). Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2022. С. 99–103. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731706/>
  5. Слижук О. А. Організація роботи учнів 5–6 класів НУШ над проектами з української літератури в умовах змішаного навчання. Неперервна освіта нового сторіччя: виклики та пріоритети: зб. матеріалів VIII міжнарод. наук.-практ. конф. (7–14 листопада 2022 р., Запоріжжя). Запоріжжя: Запорізький ОІППО, 2022. С. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733065>
  6. Яценко Т. О. Функції підручника української літератури для 5 класу НУШ. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : зб. тез доповідей міжнарод. наук.-практ. конф. (14 вересня 2022 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2022. С. 331–334. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731868/>
  7. Яценко Т. О. Навчально-методичне забезпечення шкільного курсу літератури в реаліях змішаного навчання НУШ. Неперервна освіта нового сторіччя: виклики та пріоритети: зб. матеріалів VIII міжнарод. наук.-практ. конф. (7–14 листопада 2022 р., Запоріжжя): Запорізький ОІППО, 2022. С. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733039/>
  8. Снегірьова В. В. До проблеми реалізації принципів педагогіки партнерства у шкільному підручнику літератури. Педагогіка партнерства: реалії та перспективи: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження В. Сухомлинського, м.Кропивницький, 11-12 жовтня 2022р. Кропивницький, 2022. С. 278 – 281.
  9. Снегірьова В. В. Читацька компетенція розуміння тексту та її оцінювання на уроках літератури. Контексти творчості Олександри Яківни Савченко. Уміння вчитися як ключова здатність здобувачів початкової освіти в реаліях воєнного стану. II Всеукраїнські педагогічні читання пам'яті О. Я. Савченко, 03 листопада 2022 року, м. Київ, Інститут Педагогіки НАПН України. Київ, 2022
  10. Снегірьова В. В. Оцінювання навчальних результатів учнів з позицій нової української школи: українська та зарубіжна література. Всеукраїнська науково-практична конференція «Історико-краєзнавчі дослідження в умовах Нової української школи», 16 листопада 2022 р., м. Чернівці. Чернівці, 2022. С. 71 –75.
  11. Снегірьова В. В. Художній твір як предмет вивчення у підручнику «Зарубіжна література. 5 клас». Проблеми сучасного підручника. Проблеми сучасного

підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу: збірник тез доповіді / [ред. кол.; голов. ред. – О.М.Топузов]. [Елек. видання] Київ : Педагогічна думка, 2022. С. 170-176. URL: https://lib.iitta.gov.ua/731830/1/%D0%A1%D0%BD%D1%94%D0%B3%D1%96%D1%80%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%9F%D0%A1%D0%9F_22.pdf

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА ВЧИТЕЛІВ

Таміла Яценко
13 серпня 2021 р. · 🌐

Науковці відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України підготували методичний коментар щодо вивчення української літератури в закладах загальної середньої освіти в 2021/2022 навчальному році. Акцентовано на компетентнісному потенціалі навчальних програм, особливостях реалізації наскрізних змістових ліній, подано обов'язкову кількість видів контролю з української літератури для учнів 5–11 класів, представлено класифікацію взаємопов'язаних умінь кваліфікованого читача, відповідно до тестів PISA щодо формування читацької грамотності учнів, окреслено особливості організації дистанційного навчання української літератури. Методичний коментар розміщено за покликанням: https://docs.google.com/.../1QYISX7fg2GSI_7nadrH.../edit

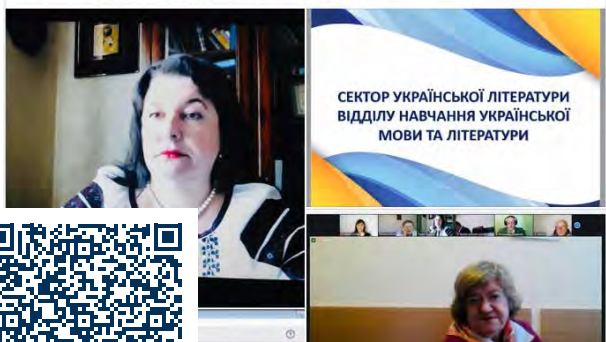

Таміла Яценко разом з **Лідією Бондаренко** та ще 12.
7 жовтень 2021 р. · 🌐

#95_річчя_Інституту_педагогіки_НАПН_України

7 жовтня 2021 р. відділом навчання української мови та літератури проведено щорічну Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Х Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство» з нагоди 95-річчя Інституту педагогіки НАПН України. Презентовано славетні сторінки становлення та розвитку літературного сектору відділу навчання української мови та літератури, актуалізовано концепти наукового доробку Н. Й. Волошиної в контексті сучасних освітніх завдань, зосереджено увагу на питанні розроблення змісту сучасної шкільної освіти та підготовки навчально-методичного забезпечення шкільного курсу літератури, актуалізовано проблеми шкільної освіти в реаліях НУШ.

Програму конференції розміщено за покликанням: <https://drive.google.com/.../1S1ZB6q1VFRaINmvlCZx.../view...>

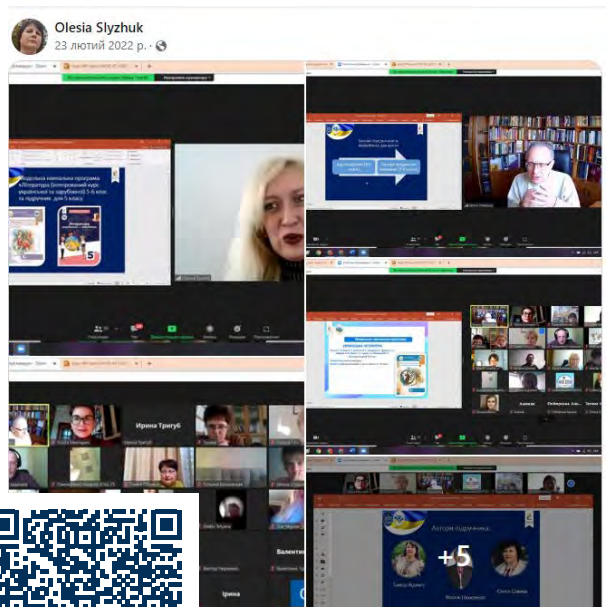
Таміла Яценко разом з **Іриною Тригуб** і **Olesia Slyzhuk**.
13 лютий 2022 р. · 🌐

#НУШ_Інтегрований_курс_літератур_Підручник_літератури

Шановні колеги!

Підручнику інтегрованого курсу «Література (українська та зарубіжна)» для 5 класу закладів загальної середньої освіти надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ МОН України від 08.02.2022 № 140).

Підручник уже гідно пройшов апробацію в пілотних класах НУШ. Тож автори – Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Ірина Тригуб та Олеся Слизук щиро сподіваються, що матеріали підручника нового шкільного курсу допоможуть Вам плідно і водночас легко працювати. А головне – щоб підручник став надійним другом для п'ятикласників, приніс їм не лише нові знання, а справжню насолоду художнім словом.

Таміла Яценко разом з **Іриною Тригуб** і **Olesia Slyzhuk**.
11 лютий 2022 р.

#НУШ_українська_література_інтегрований_курс_літератур

Шановні колеги!
Останніми днями надходить багато запитань щодо вибору модельних навчальних програм для 5-х класів Нової української школи.
Завантажити модельні програми з української літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної), розроблених в Інституті педагогіки авторськими колективами за редакцією Таміли Яценко, можна за покликаннями:
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726056>
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726057>
або ж
<https://undip.org.ua/.../literatury-intehrovanyy-kurs.../>
<https://undip.org.ua/.../ukrainska-literatura-5-6-klasy.../>

Olesia Slyzhuk разом з **Іриною Тригуб** і **Тамілою Яценко**.
22 лютий 2022 р.

#Конкурс_підручників_5_клас_НУШ_Українська_література_Видавничий_дім_Освіта

Електронні версії підручників для 5 класу розміщені на сайті Інституту модернізації змісту освіти.
Запрошуємо до перегляду нашого підручника "Українська література. 5 клас" (автори - Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Олеся Слизук) <https://lib.imzo.gov.ua/.../ukrainska-literatura.../>

Навчально-методичне забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Держаного стандарту базової середньої освіти

Пілотний проєкт НУШ (5-9)

Інститут педагогіки НАПН України підготував повний комплект навчально-методичних матеріалів для забезпечення реформи НУШ.

Детальніше про це ...

ІНШОМОВНА ОСВІТА

ПРОГРАМИ

1. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М. (2021). Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти / Рекомендовано МОН України (від 12.07.2021 наказ № 795). Київ : МОН України. 42 с.
2. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л. (2021). Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Рекомендовано МОН України (від 12.07.2021 наказ № 795). Київ : МОН України. 31 с.
3. Яковчук М. В. Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., (2021). Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Рекомендовано МОН України (від 12.07.2021 наказ № 795). Київ : МОН України. 55 с.

СТАТТІ

1. Goroshkin I. (2020). Aspects of Developing Key Competences in the 5th Grade of Gymnasium in the Process of Teaching Foreign Languages. Український педагогічний журнал. № 2. С. 104–109.
2. Redko V., Polonska T. (2020). Competence-oriented foreign languages teaching to students of gymnasiums in grades 5–6: prognostic concepts. Український педагогічний журнал. № 1. С. 41–50.
3. Пасічник О.С. (2020). Вікові особливості учнів 5–6 класів та їх вплив на добір змісту навчання іноземних мов. Проблеми сучасного підручника : збірник наукових праць. Київ. Педагогічна думка. Вип. 25. С. 88–103.
4. Полонська Т. К. (2021). Система вправ і завдань для формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназії у читанні. Український педагогічний журнал. № 1. С. 109–117.
5. Полонська Т. К. (2021). Система вправ і завдань для формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназії у читанні. Український педагогічний журнал. № 1. С. 109–117. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725138/1D1%81%D1%8C%D03%9F%D0%96.pdf>
6. Полонська Т. К. (2021). Засоби формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназії у письмі. Проблеми сучасного підручника. Вип. 26. С. 176–190. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726471/1/D0%A2%D0%B0%D1%8C%B0.pdf>
7. В. Г. Редько, Т. К. Полонська, І. О. Горошкін, О. С. Пасічник, О. М. Коваленко, М. В. Яковчук. (2022). Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій. Методичний посібник. (Електронна версія).
8. Полонська Т. К., Пасічник О. С., Горошкін І. О. (2022). Формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназій : методичні рекомендації (Електронна версія).

9. Полонська Т. К. (2022). Критичне мислення як технологія компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназії. Український педагогічний журнал. № 1. С. 70–79. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-70-79>
10. Пасічник О. С. (2022). Формування раціональних прийомів навчальної діяльності у процесі іншомовної підготовки в учнів 5–6 класів гімназій. Проблеми сучасного підручника. № 28. С. 99–114. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-28-99-114>
11. Коваленко О. М. (2-2022). Дидактико-методичні концепти формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5 класів ЗЗСО засобами навчально-мовленнєвих ситуацій. Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Вип. 33. Київ : Міленіум, 2022. С.
12. Яковчук М. (2022). Система мовленнєвих ситуацій для компетентнісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів 5 класів у закладах загальної середньої освіти. Український педагогічний журнал. № 3. С. 127–137. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-127-136>
13. Горошкін І. О. (2022). Формування ключових компетентностей учнів 5–6 класів гімназій на уроках іноземної мови. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 8–27.
14. Горошкін І. О. (2022). Методична сутність міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 94–113.
15. Горошкін І. О. (2022). Рівні сформованості та критерії оцінювання міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназій. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 187–201.
16. Горошкін І. О. (2022). Методичні підходи до створення системи вправ і завдань для організації ситуаційного спілкування учнів 5–6 класів в умовах компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ. Пед. думка. С. 229–246.
17. Горошкін І. О. (2022). Система мовленнєвих ситуацій для навчання іноземних мов учнів 6 класів гімназій. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 267–280.
18. Коваленко О. М. (2022). Види комунікативних завдань для формування в учнів 5–6 класів здатності до ситуаційного іншомовного спілкування. Англійська мова: 5 клас. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних

- мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 280–288.
19. Пасічник О. С. (2022). Психологічні та вікові особливості учнів 5–6 класів і рівень їхньої потенційної готовності до оволодіння іноземною мовою. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 27–46.
  20. Пасічник О. С. (2022). Компонентний склад міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності в учнів 5–6 класів. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 114–131.
  21. Пасічник О. С. (2022). Вправи і завдання для формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності у говорінні (монологічному й діалогічному мовленні). Формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназій : метод. рек. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 29–37.
  22. Полонська Т. К. (2022). Критичне мислення як технологія компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів-підлітків. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 47–72.
  23. Полонська Т. К. (2022). Технологія реалізації інтегрованих змістових ліній на уроках іноземної мови в 5–6 класів гімназій. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 72–93.
  24. Полонська Т. К. (2022). Формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів в аудіюванні. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка, 2022. С. 155–165.
  25. Редько В. Г. (2022). Дидактична сутність ситуаційного підходу до компетентнісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів 5–6 класів гімназій. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 202–229.
  26. Редько В. Г. (2022). Види комунікативних завдань для формування в учнів 5–6 класів здатності до ситуаційного іншомовного спілкування. Іспанська мова: 5 клас. Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 289–294.
  27. Редько В. Г. (2022). Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти: основні концепти модельної навчальної програми для 5–9 класів. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови / методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : метод. рек. / за заг. ред.

О. Топузова, Т. Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Вид. дім «Освіта». С. 152–157.

28. Яковчук М. В. (2022). Система мовленнєвих ситуацій для навчання іноземних мов учнів 5 класів гімназій. Методика компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 246–267.
29. Яковчук М. В. (2022). Види комунікативних завдань для формування в учнів 5–6 класів здатності до ситуаційного іншомовного спілкування. Німецька мова: 5 клас. Методика компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій : метод. посіб. / за наук. ред. Валерія Редька ; відп. за вип. Тамара Полонська. [Електрон. наук. вид.]. Київ : Пед. думка. С. 294–300.
30. Пасічник О. С. (2022). Формування раціональних прийомів навчальної діяльності у процесі іншомовної підготовки в учнів 5–6 класів гімназій. Проблеми сучасного підручника. № 28. С. 99–114.
31. Редько В. Г., Полонська Т. К. (2022). Особливості навчання іноземної мови учнів 5–6 класів гімназії з кліповим мисленням. Український педагогічний журнал. № 2. С. 95–104.

Синтез науки, методики, практики

МАТЕМАТИЧНА ТА ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

ПРОГРАМИ

1. Інформатика. 5-6 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (авт. Завадський І. О., Коршунова О. В., Лапінський В. В.). Київ : 2021. 19 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Y1xKl0ZD2yrJO2bug5X85GZL80MTJfLx/view>
2. Математика. 5-6 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурда М. І., Васильєва Д. В.). [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 34 с. URL: <https://undip.org.ua/library/matematyka-5-6-klasy-modelna-navchalna-prohrama/>
3. Математика. 5-6 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (авт. Скворцова С.О., Тарасенкова Н. А.). Київ : 2021. 55 с. URL : <https://drive.google.com/file/d/1ykOgcS2OiQbVxXAfxFoW-SxykuwZMlFm/view>

ПІДРУЧНИКИ

1. Математика : підруч. для 5 класу закладів загальної середньої освіти / Г. П. Бевз, В. Г. Бевз, Д. В. Васильєва, Н. Г. Владімірова. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2022. — 256 с. : іл.
2. Математика : підруч. для 6 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч.1 / Г. П. Бевз, В. Г. Бевз, Д. В. Васильєва, Н. Г. Владімірова. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2023. — 192 с. : іл.
3. Математика : підруч. для 6 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч.2 / Г. П. Бевз, В. Г. Бевз, Д. В. Васильєва, Н. Г. Владімірова. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2023. — 192 с. : іл.
4. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М., Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. Математика: підруч. для 5 кл. закл. заг. сер. освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2022. 304 с. <https://drive.google.com/file/d/1qsTCAvKJtHCrb9RnvYP3Vnpqv1qyQ9PE/view>

5. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М., Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. Математика: підруч. для 6 кл. закл. заг. сер. освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2023. 304 с.
6. Коршунова О. В., Завадський І. О. «Інформатика», підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти, Київ, ВД «Освіта», 2022, 176 с.
7. Коршунова О. В., Завадський І. О. «Інформатика», підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти, Київ, ВД «Освіта», 2023, 176 с.

ПОСІБНИКИ

1. Зошит моїх досягнень. Математика. 5 клас» / Бевз Г.П., Бевз В.Г., Васильєва Д.В., Владімірова Н.Г. <https://yakistosviti.com.ua/uk/Matematika-2021#calameo-3>
2. Зошит моїх досягнень. Математика. 5 клас» / Бевз Г.П., Бевз В.Г., Васильєва Д.В., Владімірова Н.Г. <https://yakistosviti.com.ua/uk/Matematika-2021#calameo-6>
3. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М., Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. На допомогу вчителю математики пілотних 6 класів Нової української школи : У 5-ти частинах : Навч.-метод. посібник ; за ред. Н. А. Тарасенкової. Частина 1. К. : УОВЦ «Оріон», 2022. 59 с. https://sites.google.com/d/1Q1gICEQSwu_T5GF1tVr2aMGQM9EC19R0/p/1p06QG5rDFkN2uwcS-nDhbsn8NmZSoztw/edit?pli=1
4. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М. Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. На допомогу вчителю математики пілотних 6 класів Нової української школи : У 5-ти частинах : Навч.-метод. посібник ; за ред. Н. А. Тарасенкової. Частина 2. К. : УОВЦ «Оріон», 2022. 69 с. https://sites.google.com/d/1Q1gICEQSwu_T5GF1tVr2aMGQM9EC19R0/p/1A1OlwQIFoxDM9djuSmM0OGEcVrgm9y7w/edit?pli=1
5. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М. Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. На допомогу вчителю математики 5 класів Нової української школи : Навч.-метод. посібник ; за ред. Н. А. Тарасенкової. К. : УОВЦ «Оріон», 2022. <https://drive.google.com/file/d/1ZS6RCVS1YNErP8ommvaHaCvnaPMZXRqY/view>
6. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М. Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. На допомогу вчителю математики пілотних 5 класів Нової української школи: У 9-ти частинах : Навч.-метод. посібник ; за ред. Н. А. Тарасенкової. Частина 8-9. К. : УОВЦ «Оріон», 2022. 21 с.

7. Тарасенкова Н. А. Щоденник самооцінювання навчальних досягнень з математики учня/учениці 5 класу : Навч. посіб. К. : УОВЦ «Оріон», 2022. 80 с. https://www.orioncentr.com.ua/mahazyn/search/result?char2%5B%5D=34&char3%5B%5D=6&extended=1&category_id=3&moduleId=97&Itemid=150
8. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М., Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. Самостійні та контрольні роботи з математики для 5 класів Нової української школи : навч.; за ред. Н. А. Тарасенкової. Київ : УОВЦ «Оріон», 2022. 80 с. Гриф комісії МОН «Схвалено». https://www.orioncentr.com.ua/mahazyn/search/result?char2%5B%5D=34&char3%5B%5D=6&extended=1&category_id=3&moduleId=97&Itemid=150
9. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М., Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. Експрес-контроль з математики для 5 класів Нової української школи : навч. посіб.; за ред. Н. А. Тарасенкової. Київ : УОВЦ «Оріон», 2022. Ч. 1. 96 с.
10. Тарасенкова Н. А., Богатирьова І. М., Коломієць О. М., Сердюк З. О., Рудніцька Ю. В. Експрес-контроль з математики для 5 класів Нової української школи : навч. посіб.; за ред. Н. А. Тарасенкової. Київ : УОВЦ «Оріон», 2022. Ч. 2. 88 с. https://www.orioncentr.com.ua/mahazyn/search/result?char2%5B%5D=34&char3%5B%5D=6&extended=1&category_id=3&moduleId=97&Itemid=150

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Уроки математики в 5 класі: метод. посіб. / Бевз Г. П., Бевз В. Г., Васильєва Д. В., Владімірова Н. Г. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2022. — 160 с. : іл. <https://yakistosviti.com.ua/uk/Matematika-2021#calameo-2>
2. Уроки математики в 6 класі: метод. посіб. / Бевз Г. П., Бевз В. Г., Васильєва Д. В., Владімірова Н. Г. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2023. — 160 с. : іл. <https://yakistosviti.com.ua/uk/Matematika-2021#calameo-7>
3. Групові форми роботи на уроках математики : Метод. посіб. / Л. Л. Букалова, Д. В. Васильєва. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2023. — 80 с. : іл.

ТЕЗИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ

1. Васильєва Д. В. Міжпредметні зв'язки математики та інформатики та їх реалізація в Новій українській школі. Тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференція молодих учених «ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЦИФРОВІЙ ШКОЛІ», 11-12 ТРАВНЯ 2022 р, Харків. <http://hnpri.edu.ua/uk/naukovo-praktychna-konferenciya-molodyh-uchenyh-innovaciyni-pedagogichni-tehnologiyi-v-cyfroviy>
2. Васильєва Д.В. Міжпредметні зв'язки математики та інформатики у підручниках нової української школи Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. – О.М.Топузов]. [Електронне видання] – Київ : Педагогічна думка, 2022. – 388 с.
3. Васильєва Д.В. Посилення прикладної спрямованості навчання математики в гімназії та реалізація змістової лінії «Робота з даними». Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2022 рік. 2022.

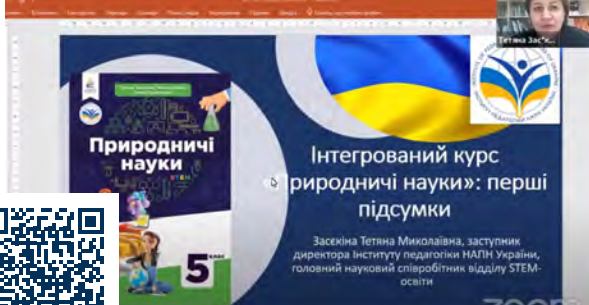
ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА ВЧИТЕЛІВ

15-18 лютого 2022 р.

Організація освітнього процесу в 5-х класах закладів загальної середньої освіти

семінар-нарада

Інтегрований курс «Природничі науки»: перші підсумки

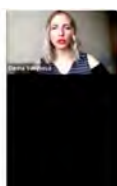
Засекіна Тетяна Миколаївна, заступник директора Інституту педагогіки НАПН України, головний науковий співробітник відділу STEM-освіти

24 лютого 2022 року Росія бомбардувала всю територію України і розпочала широкомасштабне вторгнення на її територію.

Під час воєнного стану в Україні запроваджено дистанційне навчання задля безпеки всіх учасників навчального процесу.

Васильєва Д.В. Стан та організація навчання математики в умовах війни

Коршунова Ольга
Методична підтримка вчителів

Стартує набір на сертифіковані курси підвищення кваліфікації!

ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

ПРОГРАМИ

1. Коршевніюк Т.В. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727549>.
2. Природничі науки: модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (авт. Засекіна Т. М., Білик Ж. І., Лашевська Г. А., Яценко В. С.). (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

ПІДРУЧНИКИ

1. Коршевніюк Т.В., Ярошенко О.Г. Пізнаємо природу: підручник інтегрованого курсу для 5 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ, УОВЦ «Оріон», 2023. 256 с.
2. Коршевніюк Т.В., Ярошенко О.Г. Пізнаємо природу: підручник інтегрованого курсу для 6 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ, УОВЦ «Оріон», 2023. 256 с.
3. Природничі науки : підруч. інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти / Т. М. Засекіна, Ж. І. Білик, Г. А. Лашевська. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2022. — 240 с. : іл.
4. Природничі науки : підруч. інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти / Т. М. Засекіна, Ж. І. Білик, В.Д. Грома, Г. А. Лашевська. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2023. — 252 с. : іл.

ПОСІБНИКИ

1. Коршевніюк Т. В., Ярошенко О. Г. Пізнаємо природу. 5 клас. Робочий зошит. Київ, УОВЦ «Оріон», 2022. 96 с.
2. Коршевніюк Т. В., Ярошенко О. Г. Пізнаємо природу. 5 клас.: Мої досягнення: зошит для самооцінювання і перевірних робіт. Київ, УОВЦ «Оріон», 2022. 60 с.
3. Коршевніюк Т. В., Ярошенко О. Г. Пізнаємо природу. 6 клас. Робочий зошит. Київ, УОВЦ «Оріон», 2023. 96 с.
4. Коршевніюк, Т. В. Методичні рекомендації щодо вивчення інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» за авторською модельною навчальною програмою : Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови / методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року: методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. С. 195-204. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734932>
5. Коршевніюк Т.В. Вивчення інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» за модельною навчальною програмою Коршевніюк Т.В. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи: методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. – [Електронне видання] – Київ : Педагогічна думка, 2023. С. 126-133. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736641>
6. Природничі науки. 5 клас : робочий зошит-практикум + діагностувальні / підсумкові роботи / Т.М. Засекіна, Ж.І. Білик, Г.А. Лашевська. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2023. – 64 с. : іл.

7. Природничі науки. 6 клас : робочий зошит-практикум + діагностувальні / підсумкові роботи / Т.М. Засекіна, Ж.І. Білик, В.Д.Грома, Г.А. Лашевська. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2023. – 64 с. : іл.

СТАТТІ

8. Засекіна Т. М., Науменко С. О. Реалізація природничої освіти у змісті модельних навчальних програм для 5-6 класів. Обдаровані діти – скарб нації : матеріали II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 18–22 серпня 2021 року). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. С. 236-242. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726332/>.
9. Коршевніук Т.В. Компетентнісний потенціал підручника біології. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. К.: Педагогічна думка, 2018. Вип. 20. С. 197-203. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710767>
10. Коршевніук Т.В. Детермінанти розвитку змісту шкільної біологічної освіти в українському хронотопі. Інноваційна педагогіка. 2019. № 11. С. 51–58. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/716163>
11. Коршевніук Т. Ситуаційні завдання в компетентісно орієнтованому навчанні біології. Біологія і хімія в рідній школі. Київ, 2019. № 1. С. 2–6. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/715545>

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ КОНФЕРЕНЦІЙ, ФОРУМІВ

1. Засекіна Т. М. Апробація курсу «Природничі науки» в 5-х класах закладів загальної середньої освіти. Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук в контексті вимог нової української школи: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 26-27 травня 2022 р., Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2022. С. 279–282. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730724>
2. Засекіна Т.М. Експериментально-практична частина курсу «Природничі науки» в 5-6 класах. Матеріали конференції «Проблеми реалізації дидактичних функцій навчального фізичного експерименту в умовах інтеграції шкільної природничої освіти» (26-27 квітня 2023р.) https://famv.udpu.edu.ua/images/storinki/nauka/konferencii/2023/Zasekina_T.pdf
3. Засекіна Т.М. Особливості програми «Природничі науки» для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти Матеріали V Міжнародної науково-прак-

тичної конференції «Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи». 18-19 травня 2023 р., м. Тернопіль. С.265-268

4. Коршевнік Т.В. Посилення інтегративних процесів як тенденція формування змісту шкільної біологічної освіти. *Нова українська школа: теорія і практика реалізації інтегрованого підходу: матеріали міжнар. конф., м. Тернопіль 17-18 трав. 2018 р.* Тернопіль: Вектор, 2018. – С. 117-119. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714070>
5. Коршевнік Т.В. Психолого-педагогічні аспекти компетентнісно орієнтованого навчання біології школярів. *Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні : зб. тез наукових робіт учасників міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 23-24 лютого 2018 р.* Львів, Львівська педагогічна спільнота, 2018. – С. 62-65. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714696>
6. Коршевнік Т.В. Стан компетенізації змісту шкільної біологічної освіти. Інноваційна діяльність педагога в умовах реформування освітньої галузі: з досвіду впровадження ідей Нової української школи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Херсон, 10 черв. 2020 р. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2020. С. 108–111. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721143>
7. Коршевнік Т. В. Конструювання змісту шкільної природничої освіти (адаптаційний цикл). *Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 20 трав. 2021 р.* Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, С. 303–305. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725326>
8. Коршевнік Т.В. Компетентнісні орієнтири уроків інтегрованого курсу «Пізнаємо природу». *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації: матеріали III Міжнар. наук. конф., 13 трав. 2022 р. м. Хмельницький.* Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 427-428. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730699>
9. Коршевнік Т.В. Особливості конструювання програми інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» для учнів 5-6 класів. *Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 трав. 2022 р.* Тернопіль, С. 293-295. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730774>
10. Коршевнік Т.В. Практичний складник авторського інтегрованого курсу «Пізнаємо природу». *Проблеми реалізації дидактичних функцій навчального фізичного експерименту в умовах інтеграції шкільної природничої освіти:*

матеріали Всеукраїнська науково-практична конференції, м. Умань, 26-27 квітня 2023 р. / МОН України, НАПН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини [та ін.]. Умань, 2023. С. 41-43. URL : <https://famv.udpu.edu.ua/nauka/naukovi-zakhody-kafedry?id=529>

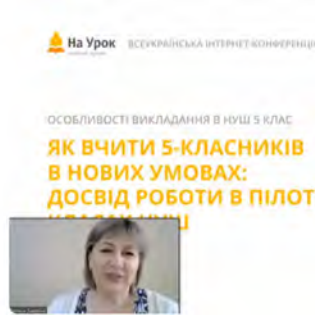
11. Коршевніук Т.В. Природничо-наукова компетентність учнівства: формування засобами авторського курсу «Пізнаємо природу». Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 трав. 2023 р. Тернопіль, URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735453>
12. Коршевніук Т. В. Формування природничо-наукової компетентності учнівства в курсі «Пізнаємо природу». Факультет природничих наук: Дні науки – 2023 : зб. матеріалів доп. учасн. наук.-практ. конф. Полтава. ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка : Миргород, 2023. ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2023, Миргород, стор. 34-35. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735456>
13. Коршевніук Т. В. Реалізація діяльнісного підходу у вивченні інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» засобами навчальних завдань. Теорія модернізації в контексті сучасної світової науки: матеріали I Міжнародної наукової конференції, м. Полтава, 23 червня, 2023 р. ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», Вінниця, стор. 206-208. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736106>
14. Засекіна Т.М. Структура підручника «Природничі науки» в контексті нових вимог до оцінювання навчальних результатів учнів. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. – О.М.Топузов]. [Електронне видання] – Київ : Педагогічна думка, 2022. С. 265-266.
15. Засекіна Т.М. Методичні рекомендації щодо вивчення інтегрованого курсу «Природничі науки». Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. С.185-194 https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Metodychnyy-poradnyk.pdf2_.pdf
16. Коршевніук Т. В. Обґрунтування структури і змісту шкільної природничої освіти (адаптаційний цикл). Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences. Міжнар. наук. журнал «Грааль науки» № 4 (Травень, 2021) : за матеріалами I міжнар. наук.-практ. конф., м. Відень-Вінниця, 7 трав. 2021 р. Вінниця: ФОП Гуляєва В.М. 2021. С. 484–486. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725080>
17. Коршевніук Т.В. Методичні орієнтири вивчення інтегрованого курсу «Пізнаємо природу». Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities. II Correspondence International Scientific and Practical Conference. Міжнар. наук. журнал «Грааль науки» № 7 (Серпень, 2021) : за м.-лами II міжнар. наук.-практ. конф. 27 серп. 2021 р. ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія), 2021. С. 269-271. DOI : <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.27.08.2021.049>
18. Korsevniuk T. Die biologische bildung ukrainischer schüler: die änderungen im inhalt Die Relevanz und die Neuheit der modernen wissenschaftlichen Studien:

der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz, Wien, 23 August, 2019. Wien : NGO «Europäische Wissenschaftsplattform», 2019. B.2. S. 50–53. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717054>

19. Korshevniuk T. V. Contextual tasks as a tool for competence-oriented approach to study biology in school. Fundamental and applied research in the modern world . The 4th International scientific and practical conference “ ” (November 18-20, 2020) BoScience Publisher, Boston, USA. 2020. P. 137-139. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722454>
20. Korshevniuk T.V. Humanistic orientation of school natural science education content. Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), March 12, 2021. Vilnius, Republic of Lithuania: European Scientific Platform. P. 91–92. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724559>
21. Коршевніук Т. В. Формування компетентностей учнівства в інтегрованому курсі «Пізнаємо природу» з використанням навчальних завдань. Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference, November 18, 2022 European Scientific Platform, c. Stockholm, Kingdom of Sweden, стор. 177-178. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734570>
22. Korshevniuk T. V. Educational tasks as a means of developing student competencies in the integrated course «Getting to know nature». Current issues of science, prospects and challenges: papers of participants of the IV International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference, May 5, 2023, Sydney, Australia: European Scientific Platform. European Scientific Platform, Sydney,. P. 143-144. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735277>

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА ВЧИТЕЛІВ

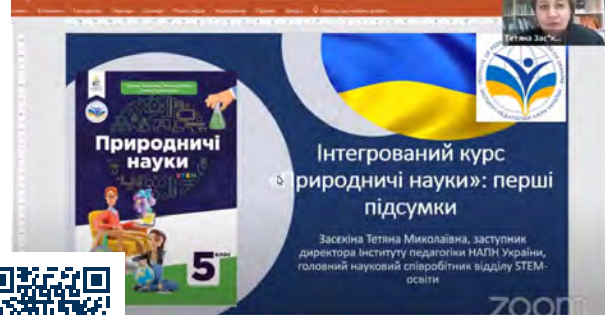
На Урок ВСЬУКРАЇНСЬКА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ В НУШ 5 КЛАС

ЯК ВЧИТИ 5-КЛАСНИКІВ В НОВИХ УМОВАХ: ДОСВІД РОБОТИ В ПІЛОТНИХ ШКОЛАХ

ЗАСЕКІНА ТЕТЯНА

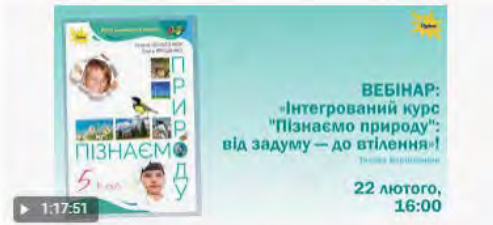

Інтегрований курс природничі науки

Інтегрований курс природничі науки: перші підсумки

Засекіна Тетяна Миколаївна, заступник директора Інституту педагогії НАПН України, головний науковий співробітник відділу STEM-освіти

YouTube

Вебінар «Інтегрований курс "Пізнаємо природу"»

YouTube

«Пізнаємо природу», 6 клас. Авт. Коршевніук...

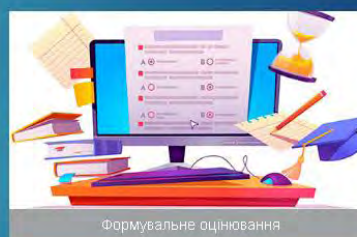

ІСТОРИЧНА І ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ ОНЛАЙН У 5 КЛАСІ НУШ «Досліджуємо історію і суспільство»

ЦИФРОВИЙ ДОДАТОК

Олена Пометун, доктор педагогічних наук, професор

ПРОГРАМИ

1. Досліджуємо історію і суспільство. 5–6 класи (інтегрований курс): модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В.). 2021. Київ: 41с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1CY5z3nE00cge1lXTWu9WkgQxy5QO7EDL/view>
2. Етика. 5–6 класи: модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (Пометун О. І., Ремех Т. О., Кришмарел В. Ю.). Київ: 2021. 19 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1rp6JE27MSfGIoJmG5gsDrb_5Ycnn-BPg/view

ПІДРУЧНИКИ

1. Пометун О. І., Малієнко Ю. Б., Ремех Т. О. Досліджуємо історію і суспільство. Інтегрований курс.: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2022. 179 с.
2. Мороз П., Мороз І., Моцак С. Досліджуємо історію і суспільство. Інтегрований курс.: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти / П. В. Мороз, І. В. Мороз, С. І. Моцак. Київ: Педагогічна думка, 2022. 174 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731777/>
3. Пометун О., Ремех Т. Досліджуємо історію і суспільство. Підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів заг. сер. освіти. К.: Видавничий дім «Освіта», 2023. 256 с. (позаплановий). URL: <https://pidruchnyk.com.ua/2608-istoriia-6-klas-pometun-2023.html>

ПОСІБНИКИ

1. Пометун О. І., Малієнко Ю. Б., Ремех Т. О. Досліджуємо історію і суспільство. Зошит до підручника інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти. К.: Видавничий дім «Освіта», 2022.
2. Пометун О. Зошит моїх досягнень. Досліджуємо історію і суспільство. 5 клас. К.: Видавничий дім «Освіта», 2023. 9 с. URL: <http://www.osvita-center.com.ua/catalog/5-klas-nova-ukrayinska-shkola/pometun-o-i-doslidzhuemo-istoriyu-i-suspil-vo-5-kl-zoshyt-moyikh-dosyagnen%60-isbn-978-966-983-402-7/>
3. Пометун О., Ремех Т. Досліджуємо історію і суспільство. Зошит до підручника інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти. К.: Видавничий дім «Освіта», 2023. 173 с.
4. Пометун О., Ремех Т. Досліджуємо історію і суспільство. Зошит з оцінювання навчальних досягнень учнів 6 класу закладів загальної середньої освіти. К.: Видавничий дім «Освіта», 2023. 22 с.
5. Пометун О., Ремех Т. Досліджуємо історію і суспільство. Зошит практичних занять та проектів для учнів 6 класу закладів загальної середньої освіти. К.: Видавничий дім «Освіта», 2023. 42 с. URL: <http://inform1.yakistosviti.com.ua/istoriia/6-klas>
6. Пометун О., Ремех Т. Зошит моїх досягнень. Досліджуємо історію і суспільство. 6 клас. К.: Видавничий дім «Освіта», 2023. 56 с. URL: http://www.osvita-center.com.ua/catalog/5-klas-nova-ukrayinska-shkola/istoriya-ukrayiny-vsesvitnya-istoriya_7/pometun-o-i-doslidzhuemo-istoriyu-i-suspil-vo-5-kl-zoshyt-moyikh-dosyagnen%60-isbn-978-966-983-402-7/

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б. Навчання п'ятикласників інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» / Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови / методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року: методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекиної: Ін-т педагогіки НАПН України. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2022. С. 215–232. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Methodychnyy-poradnyk.pdf2_.pdf
2. Гупан Н. М. Орієнтація підручників із курсу «Досліджуємо історію і суспільство» на досягнення обов'язкових результатів Державного стандарту базової середньої освіти з громадянської та історичної освітньої галузі. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року: методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекиної: Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання] Київ: Педагогічна думка, 2023. С. 7174. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/Methodychni_rekomendatsii_interaktyv.pdf
3. Пометун О. І. Особливості представлення історичного змісту в інтегрованому курсі «Досліджуємо історію і суспільство». Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методич-

ний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року: методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної: Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання] Київ: Педагогічна думка, 2023. С. 62–65. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/Metodychni_rekomendatsii_interaktyv.pdf

4. Пометун О.І. Методика роботи з підручниками в інтегрованому курсі «Досліджуємо історію і суспільство». Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року: методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної: Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання] Київ: Педагогічна думка, 2023. С. 68–70. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/Metodychni_rekomendatsii_interaktyv.pdf
5. Ремех Т.О. Особливості подання громадянознавчого змісту у модельній навчальній програмі й підручниках «Досліджуємо історію і суспільство. 5–6 класи (інтегрований курс)». Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року: методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної: Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання] Київ: Педагогічна думка, 2023. С. 65–685. URL: <https://undip.org.ua/library/zahalna-serednia-osvita-ukrainy-v-umovakh-voiennoho-stanu-ta-vidbudovy-realii-dosvid-perspektyvy-metodychni-rekomendatsii/>
6. Серова Г.В. Вивчення питань сталого розвитку в інтегрованому курсі «Досліджуємо історія і суспільство». Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року: методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної: Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання] Київ: Педагогічна думка, 2023. С. 74–78. URL: <https://undip.org.ua/library/zahalna-serednia-osvita-ukrainy-v-umovakh-voiennoho-stanu-ta-vidbudovy-realii-dosvid-perspektyvy-metodychni-rekomendatsii/>

СТАТТІ

1. Возна З., Ремех Т. Інтегровані курси з історії та громадянської освіти для 5 класу: теоретико-змістовий аналіз. Український педагогічний журнал. № 1, 2022. С. 40–52. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732900/>
2. Пометун О. І., Гупан Н. М. Методологія створення інтегрованого курсу з історії та громадянської освіти для 5-го класу (на прикладі модельної програми й підручника «Досліджуємо історію і суспільство») Проблеми сучасного підручника, Вип. 28. 2022. С. 118–132. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731919/>
3. Мороз П. В., Мороз І. В. Інформаційний та методичний потенціал фотографії як історичного джерела (на прикладі підручника «Досліджуємо історію і суспільство») Проблеми сучасного підручника. 2022. Вип. 29. С. 137–153. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734203/>
4. Мороз П. В., Мороз І. В. Інтегрування історії повсякденності у шкільний курс історії: дослідницький аспект Проблеми сучасного підручника. 2023. Вип. 30. С. 86–101. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736193/>
5. Мороз П. В., Мороз І. В. Особливості конструювання та використання інтегрованих завдань на уроках інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство. 5–6 класи» Український педагогічний журнал. 2023. № 3. С. 205–216. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736711/>

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ КОНФЕРЕНЦІЙ, ФОРУМІВ

1. Гупан Н. М. Принципи інтеграції змісту історії та громадянської освіти у контексті вимог Державного стандарту базової середньої освіти. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу: збірник тез доповідей. Київ: Педагогічна думка, 2022. С. 122–124. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731930/>
2. Гупан Н. М. Формування в учнів історико-хронологічного мислення на уроках курсу «Досліджуємо історію і суспільство» (5–6 класи). Імплементация Державного стандарту базової середньої освіти: виклики, реалізація, перспективи: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (онлайн), 15 травня 2023 р. / КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР; КНЗ КОР «Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів»; Івано-Франків. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти та ін. Житомир: КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР, 2023. С. 81–84. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735476/>
3. Малієнко Ю. Б. Інтегративний підхід до навчання історії в закладах загальної середньої освіти. Шості Геретівські читання: наукові статті, тези доповідей та інші матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 03 червня 2022 року). Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, А. Janowski, Ф. І. Полянський, Н. Б. Стрийвус, Г. І. Герасимчук. Тернопіль: ТОКІППО, 2022. С. 185–187. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733014/>
4. Малієнко Ю. Б. Інтерактивні завдання як чинник педагогіки партнерства (на прикладі підручника О. Пометун, Ю. Малієнко, Т. Ремех «Досліджуємо історію і суспільство». Інтегрований курс. 5 клас). Педагогіка партнерства:

- реалії та перспективи: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження В. Сухомлинського, 11–12.10.2022 / уклад. О.Е. Жосан, В.В. Войтко. Кропивницький, 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732774/>
5. Малієнко Ю. Б. Мотиваційний контент у змісті підручника інтегрованого курсу для 5 класу «Досліджуємо історію і суспільство» (авторський колектив О.І. Пометун, Ю.Б. Малієнко, Т.О. Ремех). Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2022 рік. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, Педагогічна думка, 2022. С. 117–118. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733859>
  6. Малієнко Ю. Б. Реалізація ідей педагогіки партнерства НУШ у модельній навчальній програмі «Досліджуємо історію і суспільство. 5–6 класи (інтегрований курс)» (авторський колектив Пометун О.І.). Управління якістю освіти в умовах реалізації формули НУШ: зб. м-лів наук.-практ. конференції / упорядн. Стащенко М.О., Луцьк: ВІППО, 2022. 188 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733017/>
  7. Малієнко Ю. Б. Формування ключової інформаційно-комунікаційної компетентності засобами підручника інтегрованого курсу для 5 класу «Досліджуємо історію і суспільство» (автори Пометун О.І., Малієнко Ю.Б., Ремех Т.О.). Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу: збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред.— О.М. Топузов]. [Електронне видання]. Київ: Педагогічна думка, 2022. С. 149–151. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733013/>
  8. Малієнко Ю. Б. Ресурси інфографіки у змісті курсів історичної та громадянської освітньої галузі. Актуальні проблеми сучасної освіти: реалії та перспективи. Матеріали V (IV) Всеукраїнської конференції студентів та викладачів закладів освіти. Тези доповідей учасників конференції. Том 1 — Дніпро: ВСП «Маріупольський фаховий коледж ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», 2023 р. С. 28–29. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735429/>
  9. Малієнко Ю. Soft skills: виклики Нової української школи, к.пед.н. Інститут педагогіки НАПН України м. Київ, Україна Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта — 2023: горизонти інновацій: зб. матеріалів VII Міжнародної наукової конференції (Київ, 25 травня 2023 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. Київ–Тернопіль: Крок, 2023. С. 164–167. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/Comparative_2023_w-1.pdf
  10. Малієнко Ю. Б. Методичний кейс «Читання з розумінням» у змісті інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство. 5–6 класи» (авторський колектив Пометун О.І.). Імплементация Державного стандарту базової середньої освіти: виклики, реалізація, перспективи: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції (онлайн), 15 травня 2023 р. / КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР; КНЗ КОР «Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів»; Івано-Франків. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти та ін.— Житомир: КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР, 2023. С. 175–177. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735475/>
  11. Малієнко Ю. Б. Формування критичного мислення засобами підручників історії нового покоління. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта та наука крізь виклики сьогодення» (17–19 травня 2023 року, м. Запоріжжя) (Частина друга) / Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735801/>

12. Мороз П. В., Мороз І. В. Інтегроване навчання історії в 5–9 класах: стан реалізації та перспективні напрями дослідження. Пріоритетні напрями розвитку науки під час воєнного стану, ХСІІ Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. 24 червня 2022 року, м. Одеса, Україна. С. 152–155. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731754/>
13. Мороз П. В., Мороз І. В. Особливості розроблення дослідницьких завдань з історії для учнів базової школи. Recent Trends in Science: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, May 4–5, 2023 FOP Marenichenko V. V., с. Dnipro, Ukraine. С 206–207. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735202/>
14. Мороз П. Інтегрування медіаосвіти в шкільний підручник історії як засіб формування критичного мислення учнів. Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи: збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», Київ, 29 березня 2021 р. (наукове електронне видання) Педагогічна думка, м. Київ, Україна. С. 139–141. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/724523/>
15. Мороз П. В., Мороз І. В. Робота з історичними картами як засіб формування дослідницької компетентності учнів 5–6 класів в умовах змішаного навчання. Історико-краєзнавчі дослідження в умовах нової української школи: матеріали Всеукр. Наук.-практ. конф. (16 листопада 2022 року в режимі онлайн) Букрек, м. Чернівці, Україна, стор. 202–205. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733623/>
16. Пометун О. І. Інтегроване навчання історії: підходи і проблеми // Актуальні проблеми історичної освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (18 березня 2021 року) ХДУ. м. Херсон, Україна. С. 51–55. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725054>
17. Пометун О. І. Навчання історії і громадянської освіти: окремі чи інтегровані курси. Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи: збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», Київ, 29 березня 2021 р. (наукове електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2021. С. 180–183. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724554>
18. Пометун О. І. Методологічні засади міжпредметної інтеграції в інтегрованому курсі «Досліджуємо історію і суспільство». Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2022 рік. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, Педагогічна думка, 2022. С. 114–115. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733868>
19. Пометун О. І. Нова українська школа — перехід до нової парадигми освіти. Світові виклики сучасній освіті: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. Умань: Громадська організація «Міжнародна асоціація сучасної освіти, науки та культури», 2022. С. 83–85. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731932/>
20. Пометун О. І. Проектування підручника у контексті реалізації принципів педагогіки партнерства. Педагогіка партнерства: реалії та перспективи: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження В. Сухомлинського, 11–12.10.2022 / уклад. О. Е. Жосан, В. В. Войтко. Кропивницький, 2022. С. 244–248. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732738/>
21. Пометун О. І. Реалізація інтегрованого підходу у підручнику з історії та громадянської освіти у 5 класі. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу: збірник

- тез доповідей. Київ: Педагогічна думка, 2022. С. 308–311. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731928/>
22. Пометун О. І. Створення інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» як методичний кейс імплементації Державного стандарту базової середньої освіти In: Імплементація Державного стандарту базової середньої освіти: виклики, реалізація, перспективи: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції (онлайн), 15 травня 2023 р. КЗ «Житомирський ОІППО». ЖОР. м. Житомир, Україна. С. 232–235. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735477/>
  23. Пометун О. Інтеграція змісту навчання як інструмент розвитку в учнів компетентностей XXI століття. Обдаровані діти — скарб нації!: матеріали III Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 18–23 серпня 2022 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. С. 723–727. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731933/>
  24. Пометун О. І. Принципи інтегрування змісту історії та громадянської освіти у курсі «Досліджуємо історію і суспільство» (5–6 класи НУШ) In: Методологічні та методичні аспекти навчання в освітньому процесі НУШ: збірник матеріалів доповідей (статей, тез) учасників Всеукр. інтернет-конф. (м. Луцьк, 15 черв. 2023 р.). ВІППО. м. Луцьк, Україна. С. 10–14. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736730/>
  25. Пометун О. І., Ремех Т. О. Формувальне оцінювання у навчанні історії та громадянської освіти в контексті Нової української школи. Всеукраїнська науково-практична конференція: «Інноваційна діяльність педагога в умовах реформування освітньої галузі: з досвіду впровадження ідей Нової української школи» (10 червня 2020 року). КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», м. Херсон, Україна, с. 108–110. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721283>
  26. Ремех Т. Основні підходи у навчанні учнів громадянської та історичної освіти на адаптаційному циклі. Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта — 2021: інновації в освіті в контексті європеїзації та глобалізації: матеріали V Міжнародної наук.-практ. конференції (Київ, 27–28 травня 2021 р.) / Інститут педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локшиної. Тернопіль: Крок, 2021. С. 242–243. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728306>
  27. Ремех Т. О. Новий підручник для 5 класу: як інтегрувати історичний та громадянознавчий зміст. Проблеми сучасного підручника: ключові компетентності та предметні навички: збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (електронне наукове видання), 20–21 травня 2021 р. Київ: Педагогічна думка. С. 219–221. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725387/>
  28. Ремех Т. О., Пишко О. Л. Концептуальні засади та новели Державного стандарту базової середньої освіти. Наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку: збірник тез наукових праць X Міжнародної наукової конференції (Прага, 29 червня 2022 року). Прага: Видавничий дім «Інтернаука», 2022. С. 58–62. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732769/>
  29. Ремех Т. О. Обговорення і дискусії в навчанні учнів громадянської освіти в інтегрованому курсі «Досліджуємо історію і суспільство» (5–6 клас). Імплементація Державного стандарту базової середньої освіти: виклики, реалізація, перспективи: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (онлайн), 15 травня 2023 р. / КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР; КНЗ КОР «Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів»; Івано-Франків. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти та ін. Житомир: КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР, 2023. С. 244–247. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735474/>

-
30. Ремех Т. О. Реалізація інтегрованого підходу в модельних навчальних програмах громадянської та історичної освітньої галузі (The 8 th International scientific and practical conference “Topical issues of modern science, society and education” (February 26–28, 2022) SPC “Sciconf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2022. С. 566–568. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730611/>
  31. Ремех Т. О. Розвиток громадянськості п'ятикласників засобами інтегрованого курсу. Особистість на шляху до духовних цінностей: інноваційна практика, набутий досвід: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції / упоряд. Л. В. Антонюк; за ред. А. Л. Черній. Рівне: РОІППО, 2022. С.87–92. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730601/>
  32. Ремех Т. О. Особливості формування громадянознавчих знань і вмінь учнів у курсі «Досліджуємо історію і суспільство». Актуальні проблеми теорії та методики навчання історії: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 10 травня 2023 р.) / Запорізький національний університет. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. С. 138–144. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735385/>
  33. Ремех Т. О. Підготовка вчителя до викладання питань громадянської освіти в 5–6 класі. Готовність до професійного саморозвитку педагога Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції / упоряд. Л. В. Антонюк; Т. Л. Чаюк; за ред. А. Л. Черній. Рівне: РОІППО, 2023. С. 42–46. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736063/>
  34. Ремех Т., Пишко О. Модельна навчальна програма як основа для розроблення вчителем навчальної програми інтегрованого курсу. Методологічні та методичні аспекти навчання в освітньому процесі НУШ: збірник матеріалів доповідей (статей, тез) учасників Всеукр. інтернет-конф. (м. Луцьк, 15 черв. 2023 р.). Луцьк: ВІППО, 2023. С. 24–28. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736797/>
  35. Серова Г. В. Вивчення питань сталого розвитку на уроках історії і громадянської освіти в курсі «Досліджуємо історію і суспільство» (5 клас). Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Професійна позиція: думки, аргументи: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 26–28 квітня 2023 р., м. Кропивницький. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735011/>

МАТЕРІАЛИ: АНКЕТИ, ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК ВІД УЧИТЕЛІВ, РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАНЬ

1. Опитування. «Громадянська та історична освітня галузь. Проект Державного стандарту профільної середньої школи» (підготовлено відділом) URL: https://docs.google.com/forms/d/1lsi0paDh_95guqoVbpLQKdOjc4Tv241cyrwboIG0x3A/edit

2. Анкета «Особливості інтегрованого навчання історії в 5–9 класах» (підготовлено Мороз П. та Мороз І.). URL: <https://docs.google.com/forms/d/16JT22BWRzNY-2RrzK9N9eiwJBfeP4V0NiKdXxRbXCA/edit>

Результати анкетування оприлюднено в статті:

Мороз П. В., Мороз І. В. Інтегроване навчання історії в 5–9 класах: стан практики та перспективи. Український педагогічний журнал. 2021. № 3. С. 66–77. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/727329/>

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА ВЧИТЕЛІВ

НАСКРІЗНІ УМІННЯ УЧНІ

- ✓ читати з розумінням,
- ✓ висловлювати власну думку усно і письмово,
- ✓ критично та системно мислити,
- ✓ діяти творчо,
- ✓ виявляти ініціативність,
- ✓ здатність логічно обґрунтувати позицію,
- ✓ конструктивно керувати емоціями,
- ✓ оцінювати ризики,
- ✓ приймати рішення,
- ✓ розв'язувати проблеми.

Як розвинути наскрізні вміння учнів на уроках з історії та громадянської освіти в 5 класі

презентацію базової середньої освіти в модельних програмах і підручниках ШО

ЗАСТОСУВАННЯ ТАКСОНОМІЇ БЛУМА У ПІДРУЧНИКУ З КУРСУ «ДОСЛІДЖУЄМО ІСТОРІЮ І СУСПІЛЬСТВО»

Тетяна Р. завідувачка відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, вчитель-методист

Як застосовувати таксономію Б.Блума та формулювання в навчанні учнів ШО історії та громадянської освіти

Особливості змісту і методики навчання курсу «ДОСЛІДЖУЄМО ІСТОРІЮ І СУСПІЛЬСТВО» у 6-му класі

Олена Пометун, д.п.н., проф.

«Досліджуємо історію і суспільство» для 6 класу, автори О. Пометун, Т. Ремець

Відділ суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України
22 березня 2022 р.

<https://undip.org.ua/.../internet-pidtrymka-urokiv-.../>

ВСТУП ДО ІСТОРІЇ 5 КЛАС

Мороз П. В., Мороз І. В., Моцак С. І. ДОСЛІДЖУЄМО ІСТОРІЮ І СУСПІЛЬСТВО 5 КЛАС

Інтернет підтримка уроків історії в 5 класі - Інститут педагогіки НАПН України. Шановні вчителі історії! Пропонуємо Вашій увазі електронну версію шкільно

Відділ суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України
28 вересня 2022 р.

Інтернет підтримка уроків з курсу «Досліджуємо історію і суспільство» в 5 класі! Пропонуємо матеріали для дослідницької роботи «Україна та її сусіди на мапах упродовж історії» за посиланням <https://bit.ly/3L51q5N> або QR - кодом. Матеріали підготовлені за підручником «Досліджуємо історію і суспільство» (авторський колектив П. Мороз, І. Мороз, С. Моцак). Переглянути та завантажити підручник можна в електронній бібліотеці НАПН України <https://bit.ly/3DfDGwv> або на сайті ІМЗО <https://bit.ly/3L2Dta4>

ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ «СВІТ ЧЕКАЄ КРИЛАТИХ»

ОСНОВНІ ЗАСАДИ МЕТОДИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ:

- Освітня програма початкової освіти «Світ чекає крилатих»
- Здоров'язбережувальне навчання
- Зменшення кількості навчальних предметів
- Інтерактивне навчання на засадах діяльнісного підходу
- Авторська розробка календарно-тематичного плану занять і синхронізованого з ним плану виховної роботи
- Навчання через навчання інших

ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ:

- Цілісний, якісний, сучасний комплекс дидактико-методичного забезпечення
- Індивідуальний бокс для кожного учня – комплект дидактичних засобів навчання

ОСВІТНЯ СИСТЕМА ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ «СВІТ ЧЕКАЄ КРИЛАТИХ»

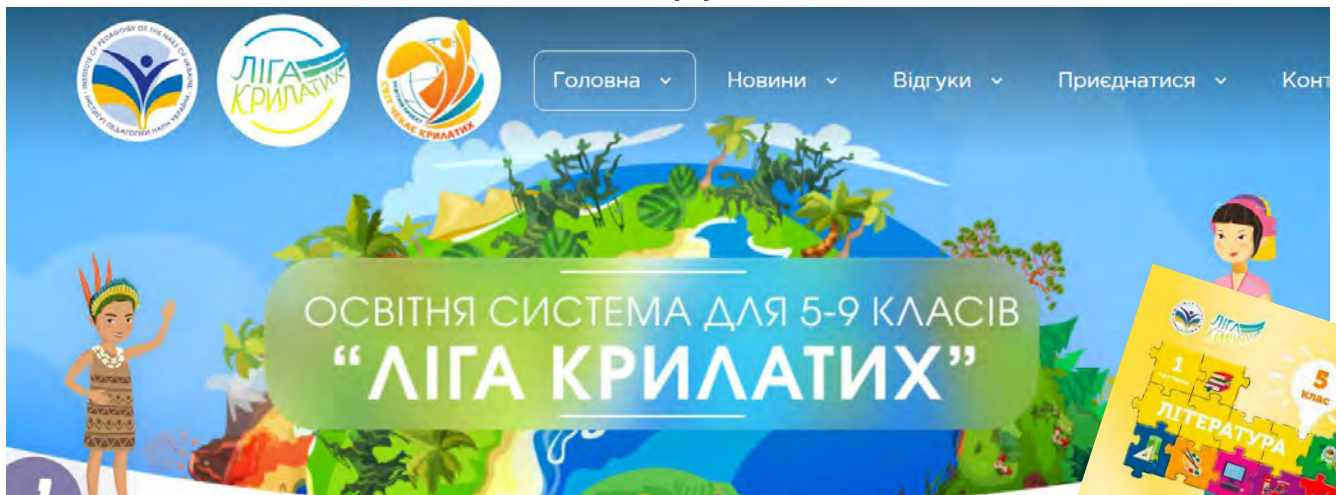
ОЦІНЮВАННЯ:

- Формувальне оцінювання – система селфі-аудитів, організація самооцінювання
- Авторська методика вербального оцінювання

МОНІТОРИНГ:

- Педагогічний експеримент
- Батьківська сторінка в кожному щотижневому посібнику-журналі (взаємодія з дитиною та вчителями)
- Аудит Державної служби якості освіти
- Можливість професійного зростання педагогів

ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ АДАПТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

ОСНОВНІ ЗАСАДИ МЕТОДИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ:

- Освітня програма «Ліга крилатих» — наступний цикл інтегрованої системи навчання «Світ чекає крилатих»
- Зменшення кількості навчальних предметів
- Урізноманітненні види діяльності учнів й учениць (дослідницької, текстової, пошукової, проектної, творчої тощо)
- Наскрізно передбачено формування вмінь, які є предметом уваги міжнародного дослідження якості освіти PISA
- Соціокультурні теми, розкриття яких уможливує активізацію пізнавальної і дослідницької діяльності здобувачів освіти

ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ:

- Цілісний, якісний, сучасний комплекс дидактико-методичного забезпечення
- Індивідуальний бокс для кожного учня – комплект дидактичних засобів навчання
- Сучасний мультимедійний супровід занять
- Методичний коментар щодо організації занять

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «ЛІГА КРИЛАТИХ»

ОЦІНЮВАННЯ:

- Формувальне оцінювання — система селфі-аудитів, організація самооцінювання
- Критеріальна система оцінювання

МОНІТОРИНГ:

- Педагогічний експеримент
- Аудит Державної служби якості освіти
- Можливість професійного зростання педагогів

Досвід експериментальної діяльності науковців Інституту педагогіки використовується Українським центром оцінювання якості освіти, Інститутом освітньої аналітики та Державною службою якості освіти, що здійснюють зовнішнє оцінювання ефективності реалізації ідей Нової української школи під час моніторингових досліджень. У свою чергу науковці інституту послуговуються результатами моніторингових досліджень для корегування змісту та організації експериментальних наукових робіт.

ЗВІТ

2021

**ПРО РЕЗУЛЬТАТИ
ДРУГОГО ЦИКЛУ
ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО
ЗОВНІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ
ЯКОСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЧАСТИНА I

**Що знають і вміють випускники початкової
школи із читання та математики
та як змінилася ситуація за три роки**

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ
ОСВІТНЬОЇ АНАЛІТИКИ
Державна наукова установа

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут освітньої аналітики»**

**Моніторингове дослідження щодо
впровадження реформи НУШ у
пілотних закладах освіти (базова
школа)**

Інформаційно-аналітичні матеріали